

YMPÄRISTÖVASTUUSUUNNITELMAN LAATIMINEN SUOMEN AGILITYLIITOLLE

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö
Kestävä kehitys, ympäristösuunnittelija (AMK)

Tammikuu 2024

Mira Aalto

Kestävä kehitys, ympäristösuunnittelija

Tekijä Mira Aalto

Työn nimi Ympäristövastuusuunnitelman laatiminen Suomen Agilityliitolle

Ohjaaja Monna Alatalo

Tiivistelmä

Vuosi 2024

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli toteuttaa ensimmäinen versio ympäristövastuusuunnitelmasta Suomen Agilityliitolle, jota liitto itse jatkossa vuosittain ylläpitää ja jatkokehittää. Tavoitteena oli ymmärtää liiton ympäristövaikutusten nykytila ja laatia sen pohjalta tavoitteet, seuranta ja arviointi ympäristövastuullisuuden kehittämiseksi. Liiton tavoitteena on vähentää konkreettisin teoin toiminnan kielteisiä ympäristövaikutuksia ja edistää ympäristökestävyyttä pitkäjänteisellä toiminnalla. Suunnitelma tullaan liittämään vuosittain myös opetus- ja kulttuuriministeriölle lähetettävään liikuntaa edistävien järjestöjen yleisavustushakemukseen. Työn toimeksiantajana oli Suomen Agilityliitto (SAGI).

Tiedonkeruumenetelmänä toimi räätälöidyt kyselylomakkeet toiminnan eri tasoille: toimisto, toimikunnat ja jäsen seurat. Lisäksi tiedonkeruuta tehtiin haastattelemalla SAGIn työntekijöitä ja toimikunnan jäseniä. Vastauksia kyselylomakkeisiin saatiin toimistosta kolme, toimikunnista yhdeksän ja jäsen seuroista 42. Vastausprosentiksi tuli näin ollen toimistolle 75, toimikunnille ja jäsen seuroille 17.

Vastauksista saatiin analysoitua kattavasti liiton ympäristövaikutusten nykytila kaikilla kolmella tasolla. Toimiston ympäristökuorma syntyy pääosin liiton toimintaan liittyvistä postituksista ja postitusten takia matkustamisesta toimistolle. Toimiston toiminnan ympäristövaikutuksia on jo pienennetty siirtymällä pääosin sähköisiin dokumentteihin, etätöihin ja etäkokouksiin. Toimikuntien suora ympäristövaikutus on hyvin pieni, koska kaikki toiminta tapahtuu etänä ja sähköisessä formaatissa, mutta toimikuntien merkitys tärkeänä vaikuttajana sidosryhmiin ja yhteistyökumppaneihin tunnistettiin tulosten analysointivaiheessa.

Jäsen seurojen tasolla suurimmat ympäristöä kuormittavat tekijät ovat liikkuminen harjoituksiin ja kilpailuihin, harjoitustilojen lämmitys ja tapahtumissa muodostuva jäte. Osa seuroista on jo ryhtynyt toimiin itsenäisesti alentamalla hallien lämpötilaa, kierrättämällä jätteet tapahtumissa ja kiinnittämällä huomiota ruokahävikkiin. Toisaalta osa seuroista vielä odottaa SAGI:ta ohjeistusta ja koordinaointia ympäristötekoihin.

Opinnäytetyön tuloksena syntyneessä ympäristövastuusuunnitelmassa, SAGIn toiminnalle luotiin tavoitteet, konkreettiset toimenpiteet ja niille mittarit jatkuvaa seuranta varten. Suurin ympäristökuorma syntyy itse harrastustoiminnassa eli jäsen seurat ovat avainasemassa ympäristövaikutusten pienentämisessä. Ympäristökuormitusta voidaan pienentää aiemmin mainittujen jo tehtyjen tekojen laajemman käyttöönoton lisäksi esimerkiksi kimppakyytejä suosimalla ja apuvälineiden yhteiskäytöllä. Myös viestintä tehdyistä toimenpiteistä on tärkeää yhteiskunnallista vaikuttamista. Pidemmällä tähtäimellä toiminnan tavoitteena on systemaattinen muutos kohti kestävämpiä toimintamalleja.

Avainsanat Kestävä kehitys, liikunta-alan ympäristövastuu, agility

Sivut 36 sivua ja liitteitä 22 sivua

The purpose of this thesis was to implement the initial version of an environmental responsibility plan for the Finnish Agility Association (SAGI), the commissioner of the thesis. The plan will be maintained and further developed annually by the Association itself. The objective was to understand the current state of the association's environmental impacts and based on this, to draw up targets and evaluation for the development of environmental responsibility. The association aims to reduce the negative environmental effects of its activities and promote environmental sustainability through long-term initiatives.

The data collection method employed tailored survey forms for various levels of the organization: office, committees, and dog association members. In addition, information was gathered by interviewing SAGI employees and members of committee. 3 responses were received from office to survey forms, 9 from committees and 42 from dog association members. Hence, the response rates were 75 for office and 17 for both committees and members.

The responses provided a comprehensive analysis of the current environmental impacts of the association at all three levels. According to the analysis, the environmental footprint of the office is mainly caused by mailings and travelling to the office due to the already existing routine activities. On the other hand, the environmental impacts of the office operations have already been reduced by transitioning mainly to electronic documents, remote work, and telemeetings. The direct environmental impact of various committees is minimal, as all activities take place remotely and in electronic formats. However, the committees were recognized as important influencers on association members and partners during the analysis of the results. At the level of dog association members, the most significant environmental factors include transportation to exercises and competitions, heating of training halls, and waste generated during events. Some association members have independently taken measures such as lowering hall temperatures, recycling waste at events and reducing food waste. On the other hand, some members are still awaiting guidance and coordination from SAGI for environmental initiatives.

The result of this thesis, environmental responsibility plan, includes goals, concrete actions and metrics for continuous monitoring of SAGI's operations. Since the main environmental burden arises from the actual training activities, association members play a key role in reducing environmental impacts. Measures such as favoring carpooling and shared use of training equipment, among earlier mentioned actions, will further reduce the environmental impact. In addition, communication about the actions is crucial for societal influence. In the longer term, the goal is a systematic shift towards more sustainable operating models.

Keywords Sustainable development, environmental responsibility of the sports sector, agility

Pages 36 pages and appendices 22 pages

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Lainsäädäntö ja muut ohjauskeinot	2
2.1	Laki eläinten hyvinvoinnista ja sen tarkennukset	2
2.2	Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta	3
2.3	Doping-määräykset eläinurheilussa	4
3	Liikunta-alan ympäristövastuu	5
3.1	Esimerkkejä ympäristövastuusuunnitelmista	5
3.2	Liikunta-alan toimijoiden ympäristövastuutekoja	6
4	Koira ja agility	8
5	Tutkimusmenetelmien esittely	10
6	SAGIn ympäristövastuusuunnitelma	12
6.1	Tilaajan esittely	12
6.2	Työvaiheet ja aikataulu	12
6.3	Tiedonkeruu	14
7	Tulokset	15
7.1	Nykytilan kuvaus	17
7.1.1	Toimisto	17
7.1.2	Toimikunnat	18
7.1.3	Jäsenseurat	18
7.2	Toimenpiteiden tunnistaminen ja analyysi	21
7.2.1	Toimisto	22
7.2.2	Toimikunnat	23
7.2.3	Jäsenseurat	23
7.3	Jatkokehitysajatukset	25
8	Pohdintaa	27
	Lähteet	30

Kuvat, taulukot ja kaavat

Kuva 1	Kestävän kehityksen ulottuvuudet	1
Kuva 2.	Opinnäytetyö-prosessin karkea aikataulu	13

Kuva 3. Toimikuntakyselyn vastausten jakaantuminen toimikunnittain	15
Kuva 4. Jäsenseurakyselyn vastausten jakaantuminen kennelpiireittäin	16
Kuva 5. Jäsenseurakyselyyn vastanneiden agilityharrastajien lukumäärä seurassa ...	17
Kuva 6. Jäsenseurojen lämmitettyjen tilojen määrä ja laatu	20
Kuva 7. Jäsenseurojen tapahtumien järjestämistiheys	20
Taulukko 1. Toimiston mitattavat ympäristövastuullisuusteot	22
Taulukko 2. Toimikuntien mitattavat ympäristövastuullisuusteot	23
Taulukko 3. Jäsenseurojen mitattavat ympäristövastuullisuusteot	24

Liitteet

- Liite 1. Aineistonhallintasuunnitelma
- Liite 2. Kyselylomakkeet
- Liite 3. Ympäristövastuusuunnitelma

1 Johdanto

Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ovat päivä päivältä ajankohtaisempia aiheita. Planetaaristen rajojen tunnustaminen ja kulutustottumusten systemaattinen muutos on jokaisen yksilön ja toimijan vastuulla. Tämän opinnäytetyön tukipilareina ovat YK:n jäsenmaiden kestävän kehityksen tavoiteohjelma Agenda 2030 (YK, n.d.), jonka perustana on planeetan kantokyvyn rajat ja tasa-arvo, sekä kansallinen strateginen tavoite Hiilineutraali Suomi vuonna 2035 (TEM, 2022).

Kestävää kehitystä tarkastellaan usein kolmelta eri kulmalta: ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen (YM, 2023). Näiden yksityiskohtia on avattu kuvassa 1. Opinnäytetyön painopiste on ekologisessa vastuussa, mutta myös sosiaalista ja taloudellista vastuuta käsitellään työssä soveltuvin osin.

Kuva 1 Kestävän kehityksen ulottuvuudet (Hyria, n.d.).

Agility on koirien esteratakilpailu, jossa koira suorittaa ihmisen ohjaamana erilaisia esteitä sisältävän radan mahdollisimman nopeasti ja virheettömästi. Suomen Agilityliitto ry (SAGI) on suomalaisten agilityä harrastavien seurojen muodostama liitto, joka on perustettu vuonna 2006. SAGI toimii paitsi agilityseurojen ja -harrastajien yhdyssiteenä ja keskusjärjestönä, myös agilityharrastuksen etujärjestönä.

SAGI tarvitsee ympäristövastuusuunnitelman. Tavoitteena on kartoittaa ympäristövastuusioiden nykytilaa tunnistuen ja arvioiden toimintojen ympäristövaikutuksia ja laatia sen pohjalta tavoitteet, seurannan ja arvioinnin ympäristövastuullisuuden kehittämiseksi tulevana toimintavuosina liitto- ja seuratasolla. Liitto haluaa vähentää konkreettisin teoin toiminnan kielteisiä ympäristövaikutuksia ja edistää ympäristökestävyyttä pitkäjänteisellä toiminnalla. Ympäristövastuullisuutta halutaan kehittää kolmella tasolla: toimisto, toimikunnat ja seurat. Suunnitelma liitetään vuosittain myös opetus- ja kulttuuriministeriölle lähetettävään liikuntaa edistävien järjestöjen yleisavustushakemukseen.

Työn tavoitteeksi otettiin vastata seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

- Mistä SAGIn toimista syntyy eniten kielteisiä ympäristövaikutuksia toiminnan eri tasoilla: toimisto, toimikunnat ja seurat?
- Millaisia positiivisia ympäristötekoja SAGI on jo tehnyt?
- Millä konkreettisilla toimilla SAGI voi vähentää toimintansa ympäristövaikutuksia toiminnan eri tasoilla: toimisto, toimikunnat ja seurat?

2 Lainsäädäntö ja muut ohjauskeinot

Yhteiskunnan jäsenellä on monia oikeuksia, mutta myös velvollisuuksia. Yhteiskunnan toimivuuden ylläpitämiseksi on määritelty useita lakeja, säädöksiä, ohjeistuksia ja suosituksia. Tässä luvussa tutustutaan tärkeimpiin ohjauskeinoihin agilityharrastuksen ja -kilpailutoiminnan näkökulmasta.

2.1 Laki eläinten hyvinvoinnista ja sen tarkennukset

Vuodesta 1996 voimassa ollut eläinsuojelulaki on päivitetty laiksi eläinten hyvinvoinnista ja astuu voimaan 1.1.2024 (Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023). Laki ottaa kantaa niin luonnonvaraisiin, tuotanto- kuin seuraeläimiin. Laki antaa raamit koirien pitämiseen lemmikkinä, niiden kasvattamiseen, kouluttamiseen ja kilpailutoimintaan.

Ruokavirasto on julkaissut uuteen eläinsuojelulakiin liittyviä ohjeita eläinkilpailujen järjestäjille (Eläinkilpailun ja eläinnäyttelyn järjestäminen ja niihin osallistuminen 3539/04.01.00.01/2023/1). SAGIa kuultiin myös ohjeistusta laadittaessa. Ohjeistus astuu voimaan 1.1.2024, ja koskee kaikkia eläinkilpailuja ja -näyttelyitä. (SAGI, 2023-c)

Kilpailut, joissa osallistuva eläin voi joutua alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle tai muulle kivulle taikka kärsimykselle, ovat ilmoitusvelvollisuuden piirissä. Näistä kilpailuista on tehtävä aluehallintovirastolle kirjallinen ilmoitus. Lisäksi kilpailun järjestäjän tulee nimetä jokaiseen kilpailuun eläinlääkäri, joka on tapahtumapaikalla koko kilpailun ajan, ja lisäksi pitää kirjaa eläinten hyvinvointiin vaikuttavista olosuhteista ja tapahtumista kilpailussa. Ohje rajaa ilmoitusvelvollisuuden kuitenkin niin, että SM-tasoa alemmat agilitykilpailut eivät kuulu ilmoitettavaan kilpailuihin, eikä näissä kilpailuissa myöskään tarvita paikalle valvovaa eläinlääkärinä. (Eläinkilpailun ja eläinnäyttelyn järjestäminen ja niihin osallistuminen 3539/04.01.00.01/2023/1)

Eläinkilpailun ja -näyttelyn järjestäjän vastuu ei kuitenkaan poista eläintä kilpailuttavan henkilön vastuuta. Eläimen kilpailuttajalla on vastuu, että hänen hallinnassaan oleva eläin on riittävän hyvässä fyysisessä ja psyykkisessä kunnossa osallistumaan tapahtumaan, ja että eläintä käsitellään ja kohdellaan asianmukaisesti. (Ruokavirasto, n.d.)

2.2 Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta

Maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä toimiva seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta auttaa kysymyksissä ja linjauksissa, jotka koskevat seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia. ”Neuvottelukunnan perustamisesta on säädetty valtioneuvoston asetuksella seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnasta (1174/2010). Neuvottelukunnan jäsenet asetetaan erillisellä päätöksellä kolmeksi vuodeksi kerrallaan.” (MMM, n.d.) Neuvottelukunta on Euroopan eläinten hyvinvointineuvostojen foorumin jäsen, ja foorumin edustajat kokoontuvat keskustelemaan vuosittain. (EuroFAWC, n.d.) Maa- ja metsätalousministeriö on määritellyt sivuillaan neuvottelukunnan tarkoituksen ja tehtävät hyvin tarkasti.

Neuvottelukunta seuraa ja arvioi seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin kehittymistä yhteiskunnassa. Se tekee ministeriölle ehdotuksia hyvinvoinnin kehittämiseksi ja antaa lausuntoja seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia koskevista hankkeista ja ehdotuksista. Neuvottelukunnalla on myös tärkeä tehtävä viranomaisten ja alan toimijoiden välisen yhteistyön lisääjänä.

Neuvottelukunnan avulla halutaan lisätä tietoisuutta seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin merkityksestä ja eläinten arvostuksesta yhteiskunnassa sekä lisätä eettistä keskustelua hyvinvointikysymyksistä. (MMM, n.d.)

Suoraan agilityyn liittyen ei neuvottelukunnalta ole tullut kannanottoja, mutta neuvottelukunta seuraa ja käsittelee kokouksissaan koirankoulutukseen ja -kilpailuihin liittyviä asioita. Helmikuussa 2021 pidetyn kokouksen pöytäkirjassa (MMM, 2021, s. 2) otetaan kantaa suojelukoirien kohtelusta koulutuksessa nousseeseen keskusteluun. Helmikuussa 2023 neuvottelukunta otti kielteisesti kantaa elävien kohde-eläinten käyttöön luolakoirien taipumuskokeissa (MMM, 2023).

2.3 Doping-määräykset eläinurheilussa

Doping-asiat on otettava huomioon koirien ja ohjaajien osalta. Suomen Agilityliiton toiminnassa noudatetaan urheilun kansallisia ja kansainvälisiä antidopingmääräyksiä. Ihmisten antidoping- ja testaustoiminta kuuluvat Suomen Eettisen Urheilun Keskuksen (SUEK) tehtäviin. Koirien antidoping- ja testaustoiminnasta vastaa Suomen Kennelliitto. (SAGI, n.d.-c) Kennelliiton antidopingtoiminnan perusteet tulevat eläinsuojelulainsäädännöstä. Antidopingtoiminnan piiriin kuuluvat kaikki Kennelliitosta anotut viralliset koiranäyttelyt, -kilpailut ja -kokeet Suomessa, eli näin ollen myös agilitykilpailut. (Kennelliitto, n.d.-b) Mainittakoon myös, että SAGIn ja SUEKin yhteistyössä laatimassa agilityohjaajan antidopingohjeessa mainitaan, että kaikki järjestäytyneeseen toimintaan, esimerkiksi harjoituksiin tai leireille, osallistuvat ohjaajat kuuluvat dopingtestauksen piiriin, vaikka heillä ei olisi lisenssiä tai sopimusta (SAGI, 2021).

Suomen Kennelliitto on mukana laaja-alaisessa eläinkilpailujen antidoping-toimikunnassa (EKADT), joka on perustettu Helsingissä vuonna 2000. EKADT on itsenäinen asiantuntija ja päätöksentekuelin, joka toimii sääntöjensä ja perustamissopimuksensa osapuolten, eli Suomen Hippos, Suomen Kennelliitto, Suomen Ratsastajainliitto, Paliskuntien yhdistys sekä Greyhound Racing liitto, hyväksymän suunnitelman mukaan, tarkoituksenaan estää kiellettyjen lääkeaineiden ja menetelmien käyttö eläinurheilussa. Toimikunta käsittelee sille eri osapuolilta ilmi tulleet tapaukset ja antaa lausuntonsa osapuolelle. Kukin EKADT:n perustamissopimuksen osapuoli määrää lääkeainerikkomuksista seuraavista rangaistuksista omilla säännöissään. (Kennelliitto, n.d.-b)

3 Liikunta-alan ympäristövastuu

Kuten jo johdannossa todettiin, maapallon planetaariset rajat ovat jo osin ylittyneet ja jokaista toimijaa tarvitaan ilmastomuutoksen hillitsemiseen. Tutkijat ovat jo vuosikymmeniä nostaneet esille todisteita ilmaston muuttumisesta ja päivittäneet jatkuvasti ennusteita sen seurauksista, mutta valtiot ja kaupalliset toimijat eivät ole saaneet sovittua konkreettisista toimista (Valtiokonttori, 2023). Näin ollen on ymmärrettävää, että valtaosa liikunta-alan toimijoistakaan ei ole aiemmin kiinnittänyt juurikaan huomiota toimintansa ympäristövaikutuksiin.

FinTerveys 2017 -tutkimuksen mukaan noin kolmannes eli 39 % suomalaisista yli 18-vuotiaista miehistä ja 34 % naisista liikkui terveystieteiden mukaisesti, eli harrasti sekä kestävyysliikuntaa että lihaskuntoa ylläpitävää liikuntaa suositusten mukaisen määrän. Kestävyysliikuntaa koskevaan osaan suosituksista ylsi noin puolet sekä miehistä että naisista. (THL, 2020) Ulottamalla ympäristövastuullisuuden toimia ja viestintää liikunta-alalle, tavoitetaan hyvin merkittävä joukko suomalaisia. Näin lisätään ihmisten tietoisuutta ympäristövastuullisesta toiminnasta ja saadaan aikaan myös vaikuttavuutta.

Valtion Liikuntaneuvoston vuonna 2022 teettämän selvityksen mukaan kestävä kehityksen ulottuvuuksista sosiaalinen kestävyys, kuten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, ovat toteutuneet valtion ohjauksessa jo pidempään. Ekologisten ulottuvuuksien toimet, kuten esimerkiksi ilmastomuutoksen hillintä tai luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen, eivät kuitenkaan vielä nouse lähellekään riittävällä tasolla ja painoarvolla esiin (Roiha ym., 2022, s. 72).

3.1 Esimerkkejä ympäristövastuusuunnitelmista

Opetus- ja kulttuuriministeriön jakaa vuosittain liikuntaa edistäville järjestöille yleisavustusta, jos eduskunta myöntää tarkoitukseen määrärahat. Vuonna 2023 jaettava summa on enintään 42 miljoonaa euroa. (OKM, n.d.) Liikunnan yleisavustuksen hakemukseen vaaditaan liitteeksi ympäristövastuusuunnitelma. Tämä lienee ainakin osaksi syy, minkä takia monet liikuntaa edistävät järjestöt ja lajiliitot ovat aktivoituneet ympäristöasioissa viime vuosina.

Tässä työssä tutustuttiin taustatutkimuksena seuraaviin ympäristövastuusuunnitelmiin tai laajempiin vastuullisuusohjelmiin:

- Liikunta-alan yleislinjaus: Olympiakomitean Urheiluyhteisön vastuullisuusohjelma 2020-2024 (Olympiakomitea, n.d.-h)
- Ympäristövastuusuunnitelmat, kuten tämän työn tavoite: Koripalloliitto (Koripalloliitto, n.d.), Suunnistusliitto (SSL, 2023)
- Laajemmat vastuullisuusohjelmat: Jousiampujain Liitto (SJAL, n.d.), Soveltava Liikunta (Alakoski, 2023)

3.2 Liikunta-alan toimijoiden ympäristövastuutekoja

Olympiakomitea haluaa kannustaa lajiliittoja ja seuroja toimimaan kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti, ja tarjoaa tämän tueksi koulutusta, työkaluja ja materiaaleja. Materiaalissa todetaan, että ”Kokonaisuutena liikunta ja urheilu on Suomen suurin kansanliike.” (Olympiakomitea, n.d.-f) Materiaalissa todetaan myös, että seuroilla on merkittävä rooli asennekasvattajina ja ihmisten osallistajina paikallisesti. Olympiakomitea on luonut urheiluseuroille oman Kestävän Kehityksen valmentaja -konseptin, eli KEKE-koutsin. Olympiakomitea kannustaa kaikkia liikuntaseuroja ympäristövastuullisempaan toimintaan konkreettisin vinkein useissa eri kategorioissa:

- liikkuminen,
- välineet ja varusteet,
- ruoka, roskat ja tapahtumat sekä
- viestintä ja hallinto. (Olympiakomitea, n.d.-a; Olympiakomitea, n.d.-f)

Liikkumisesta konkreettisina esimerkkeinä mainittakoon pitkien matkojen vähentäminen esimerkiksi järjestämällä lähitreenejä, liikkuminen pyörällä ja julkisilla yksityisautoilun sijaan sekä järjestävän tahon toimesta koordinoitua kimpakyydit. Myös matkakulujen korvaamisen porrastamista auton täyttöasteen mukaan ehdotetaan vinkeissä. (Olympiakomitea, n.d.-b) Koripalloliiton ympäristövastuusuunnitelmassa (Koripalloliitto, n.d.) todetaan että ”Sitran ja Olympiakomitean arvion mukaan yli puolet urheilun ympäristövaikutuksista painottuvat liikenteen ja matkustamisen ympäristövaikutuksiin. Infrastruktuurin rakentamisen vaikutukset ovat myös merkittäviä.”

Välineiden ja varusteiden osalta KEKE-koutsin vinkit ympäristövastuullisempiin tekoihin ovat jakamis- ja kiertotaloushenkisiä: harkitse lainaamista tai vuokraamista omistamisen sijaan. Sähköinen käytettyjen välineiden varustepörssi ja tapahtuman tai harjoittelupaikan yhteyteen perustettava varustekierrätyspöytä ovat esimerkkejä, miten samoille varusteille ja välineille

saadaan useita käyttäjiä, lasten kasvaessa tai tarpeiden muuttuessa. Seuravaatteiden ja kisa-asujen mallimuutoksia suositellaan tehtäväksi vain harkiten, ja nimikointia joko vältetään tai se tehdään ommeltavilla tai tarrakiinnitteisillä tavoilla ainakin kasvuikäisten harrastajien vaatteisiin. Myös varusteiden huoltaminen mainitaan yhtenä elinkaarta pidentävänä toimenpiteenä. (Olympiakomitea, n.d.-e)

Kategoriassa ruoka, roskat ja tapahtumat, muistutetaan monille tutuista vinkeistä, kuten ruokahävikin välttäminen ennakoimalla paremmin menekki ja kasvispainotteisempi ruoka perinteisen tapahtumamakkaran sijaan. Muita konkreettisia ehdotuksia kestävämpään toimintaan on ylijäämäruoan lahjoittaminen esimerkiksi osallistujille sekä jätteiden lajittelu harrastuspaikoissa ja myös tapahtumissa. Lisäksi ehdotetaan pysäköintimaksujen porrastamista tai jopa lähempien pysäköintipaikkojen kohdentamista kimppekuljetuksille. Pullotetun veden nauttimisen sijaan kannustetaan käyttämään omaa juomapulloa ja täyttämään se hanavedellä. Tapahtumissa tulisi olla oman pullon täyttömahdollisuus, pulloveden myymisen sijaan tai ainakin sen lisäksi. Materiaalin faktatiedoissa todetaan, että maailmanlaajuisesti muovisia juomapulloja tuotetaan lähes 20 000 kappaletta joka sekunti. Muovisista juomapulloista on ennustettu yhtä suurta ympäristökatastrofia kuin ilmastonmuutoksesta. (Olympiakomitea, n.d.-c)

Viestinnän ja hallinnon KEKE-koutsin vinkeistä esimerkkeinä poimitaan seuran tiedotus sähköiseksi, etäkokoukset, poistettavien materiaalien hyötykäyttöön ohjaaminen ja aktiivinen viestintä fiksuista valinnoista. Tiedon jakaminen lisää fiksujen valintojen määrää! (Olympiakomitea, n.d.-d)

Olympiakomitea jakaa vuosittain 2000 euron arvoisen Fiksu seura - palkinnon. Tällä palkitaan seura, joka on ottanut käyttöön ympäristön kannalta fiksuja toimintatapoja. Vuoden 2024 Fiksu seura -ehdokkaiden arvioinnissa erityinen painotus on energiaa säästäväillä toimilla. (Olympiakomitea, n.d.-g)

Kaikissa ympäristövastuureferensseissä, joihin tämän työn puitteissa tutustuttiin, nostetaan esille seuraavat samat ympäristöä kuormittavat tekijät: matkustaminen koulutuksiin, harjoituksiin, arvokilpailuihin ja tapahtumiin sekä toiminnasta syntyvä jäte ja lajittelu. Muita monissa referensseissä toistuvia teemoja ovat lämmitetyt harjoitustilat sekä harrastusvälineiden ja -varusteiden ympäristökuorma. Ratkaisuehdotuksiksi liikkumiseen referensseissä nostetaan jo aiemmin mainittu kimppekyytien lisääminen, liikkuminen jalan/pyörällä/julkisilla sekä etäosallistumisen tukeminen, milloin se on mahdollista. Lajittelun lisäämistä tuetaan tiedotuksella, ja jätteen määrää pyritään myös minimoimaan esimerkiksi

paremmalla suunnittelulla. Lämmitettyjen harjoitustilojen energiankulutusta voidaan pienentää lämpötiloja alentamalla, jos tilat ovat täysin toimijan omassa käytössä. Jos ollaan vuokralla, asiasta voi keskustella harjoitustilan omistajan kanssa. Harrastusvälineiden yhteiskäyttöä, korjaamista ja kierrätystä kehitetään, sekä kannustetaan huolehtimaan välineistä hyvin. Näin saadaan välineiden elinkaarta pidennettyä ja sitä kautta ympäristökuormaa vähennettyä.

Selvitystyön perusteella muut koiraharrastuslajit tai koiramaailma ylipäätään ei ole vielä ottanut kantaa ympäristövastuullisuuteen millään tavoin, ei Suomessa eikä maailmalla. Tämän takia kaikki valitut referenssit olivat muilta liikunta-aloilta. Tämä tulee mahdollisesti muuttumaan lähivuosina sekä sääntelyn tiukentumisen että yleisen mielipiteen muuttumisen myötä.

Esimerkkinä otettakoon Agilityliitolle tärkeä kattojärjestö, Fédération Cynologique Internationale (myöhemmin FCI). FCI on kansainvälinen koiranjalostusliitto, joka myös määrittelee kansainväliset agilitysäännöt. Kansainvälisissä asioissa Suomea edustaa Agilityliiton nimeämä Suomen FCI agilitydelegaatti. Agilityliitossa toimii sääntötyöryhmä, joka tekee yhteistyötä Suomen koiranjalostusliiton Kennelliiton ja FCI:n agilitydelegaatin kanssa. (FCI AISBL 2023) Tähän yhteistyöhön ei kuulu ollenkaan ohjausta ympäristöasioiden näkökulmasta. Suomen Agilityliitto toimii siis uranuurtajana jopa kansainvälisellä tasolla koiramaailmassa rakentamalla ympäristövastuusuunnitelman ja alkamalla toteuttaa sitä.

4 Koira ja agility

Koira on Suomen suosituin lemmikki (Kennelliitto, n.d.-a). Maaliskuussa 2023 tehdyn kyselytutkimuksen mukaan Suomessa on arviolta jo yli 800 000 koiraa (Kennelliitto, 2023). Koiran ja ihmisen yhteinen taival on pitkä, koiran arvioidaan alkaneen kesyyntyä yli 15 000 vuotta sitten. Näihin aikoihin ihminen asettui aloilleen ja alkoi viljellä maata. Ihmisen ja tämän myötä koirankin elämä on kaupungistumisen myötä muuttunut, mutta yhteiselo on jatkunut. Vanhojen paimennus-, vahtimis- ja metsästystehtävien rinnalle on noussut monia uusia rooleja, kuten avustajakoirana, räjähdekoirana tai koulukoira toimiminen. Koira voi toimia myös ”vain” perheenjäsenenä ja parantaa tällä tavoin ihmisen hyvinvointia monin eri tavoin. Koira vaikuttaa myönteisesti ihmisen elämänhallintaan, toiminnallisuuteen, emotionaalisuuteen ja itsetuntoon. Monesti koiran kanssa myös harrastetaan jotain, mikä parhaassa tapauksessa lisää vuorovaikutuksen syvyyttä sekä tuo iloa ja onnistumisen

tunteita. Suosituimpia koiraharrastuksia ovat koiranäyttelyt ja agility. (Kinnunen & Nikkari, 2017)

Taina Turunen on tehnyt vuonna 2015 opinnäytetyön Saimaan Korkeakoulussa aiheesta Koiraharrastuksen merkitys hyvinvointiin. Turusen opinnäytetyö vahvistaa koiraharrastamisella olevan monia positiivisia vaikutuksia ihmisen fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin (Turunen, 2015, ss. 21–25). Tutkimuksen kohderyhmänä oli henkilöitä, jotka harrastivat koirien kanssa aktiivisesti eri koiraharrastuslajeja (Turunen, 2015, s. 2).

Agility on vauhdikas koirien esteratakilpailu, joka sai alkunsa hevosten esteratakilpailuiden tauko-ohjelmalla. Agilityssä ihminen ohjaa koiran virheettömästi ja mahdollisimman nopeasti tuomarin suunnitteleman radan läpi. Agility on avoin harrastus kaiken rotuisille koirille, myös sekarotuisille. Agilityssä menestyminen edellyttää koiralta hyvää fyysistä kuntoa, yhteiskuntakelpoisuutta ja ennen kaikkea hyvää yhteistyötä ohjaajan kanssa. (SAGI, n.d.-a)

Kansallisia agilitykilpailuja järjestettiin ennen koronaa vuosittain noin 1500 kappaletta, ja niissä tehtiin noin 120 000 kilpailusuoritusta joka vuosi. Koronan myötä kilpailumäärät laskivat vuosina 2020-2021 vajaan 1400 kilpailun tasolle per vuosi, mutta patoutunutta kilpailuintoa purettiin vuonna 2022 peräti 1737 kansallisessa kilpailussa, 120 872 startin verran. (SAGI, n.d.-e, s. 11) SAGIn sivuilta löytyvien vuosittaisten toimintakertomuksien perusteella, kymmenet suomalaiset agilityharrastajat osallistuvat vuosittain myös moniin ulkomailla järjestettäviin kansainvälisiin agilitykilpailuihin sekä yksilö- että joukkueetasolla. Myös junioreille järjestettävissä agilityn maailmanmestaruuskilpailuissa on joka vuosi osallistujia Suomesta noin 30 koirakon verran.

Suomalaiset ovat menestyneet agilityssä maailmanmestaruustasolla asti, uusimpana para-agilityn kaksoismaailmanmestaruus syyskuussa 2023 (SAGI, 2023-d). Vuonna 2023 saavutettiin myös kuusi mitalia pohjoismaiden mestaruuskisoista (SAGI, 2023-a). Vuoden 2023 maailmanmestaruuskisoissa menestystä ei tullut ja vuoden 2022 kilpailuissakin Suomi saavutti vain yhden joukkuehopean, mutta aiempina vuosina menestystä on tullut myös maailmanmestaruustasolla. Vuonna 2022 Suomi saavutti pohjoismaiden mestaruuskisoissa yhteensä kuusi mitalia, kolme kultaa ja kolme hopeaa. Neljä mitaleista oli yksilömitaleja, loput joukkuesaavutuksia. (SAGI, n.d.-e, s. 53) Junioreiden maailmanmestaruuskilpailussa vuonna 2022 saldo oli yhteensä viisi mitalia: kaksi yksilöhopeaa, yksi yksilöpronssi, yksi joukkuehopea ja yksi joukkuepronssi (SAGI, n.d.-e, s. 50). Para-agilityssä saavutettiin vuonna 2022 yksilötasolla hopea- ja pronssimitalit (SAGI, n.d.-e, s. 52).

5 Tutkimusmenetelmien esittely

Tämän työelämälähtöisen opinnäytetyön toteutustavaksi soveltui parhaiten toiminnallinen opinnäytetyö. Tyypillisesti toiminnallisessa opinnäytetyössä tavoitellaan käytännön toiminnan kehittämistä, ohjeistamista tai tehostamista. Työn alussa muotoillaan asiaan liittyvät tutkimusongelmat tai -kysymykset ja määritellään asianmukaiset tutkimusmenetelmät. Toiminnallinen opinnäytetyö sisältää teoreettisen ja toiminnallisen osuuden. Jälkimmäinen voi olla esimerkiksi näyttelyn tai tapahtuman suunnittelu, mutta tyypillisemmin opas, kehittämissuunnitelma tai muu sähköinen aineisto. (HAMK, 2023; ks. myös Vilka, 2021, Toiminnallinen opinnäytetyö -luku, toinen kappale)

Ylätasolla tämän työn vaiheet koostuivat opinnäytetyön rungon rakentamisesta, teoreettisen viitekehyksen tiedonhankinnasta ja kirjoittamisesta, itse suunnitelman tiedonhankinnasta, tulosten koostamisesta ja analysoinnista. Lopuksi oli johtopäätösten ja pohdinnan aika. Tilaajan tehtävänanto oli selkeä: lopputulokseksi haluttiin liikunnan yleisavustuksen liitteeksi soveltuva ympäristövastuusuunnitelman ensimmäinen versio, jota tilaajan organisaatio pystyy jatkossa kehittämään.

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimusmenetelmä on osallistujalähtöinen ja tulkintaan perustuva tutkimustapa. Tällä tutkimustavalla pystytään ymmärtämään parhaiten ihmisen subjektiivinen kokemus ja saamaan kiinni henkilökohtaisesta merkityksellisyydestä sisältäpäin. (Vilka, 2021, Laadullinen tutkimus -luku, kaksi ensimmäistä kappaletta) Tässä tutkimusmenetelmässä on kuitenkin oltava tarkkana tulosten analyysivaiheessa, ettei tulkitse kohdehenkilöiden vastauksia liikaa omien näkemysten kautta (Vilka, 2021, Laadullinen tutkimus -luku, kappale ennen kuviota 1).

Verkossa jaettava kyselylomake on tutkimusmenetelmänä helppo ja nopea. Jotta tulosten laatu ei kärsi, kyselylomakkeen kysymysten tulisi olla valideja eli osuvia, selkeitä ja teknisesti yksinkertaisia. Avoimet kysymykset saattavat vähentää vastaushalukkuutta ja tulosten analysointi on myös työläämpää. Toisaalta avointen kysymysten sisällyttäminen lomakkeeseen saattaa tuoda esiin tutkittavilta näkemyksiä, joita ei ole osattu kysyä tai suunnitella etukäteen. (Luoto, 2009)

Tutkimushaastattelu on suosittu aineiston keräämisen muoto. Toisaalta tässä tiedonkeruutavassa on monia haasteita. Mikä on haastateltavan ja haastattelijan välinen rooli: ovatko he tuttuja ennestään, kuinka tasa-arvoisena he kokevat toisensa? Oliko haastattelutilanteessa ulkopuolisia häiriöitä? Avoimen tutkimushaastattelun ja keskustelun

raja voi joskus olla hyvinkin häilyvä. Kaikki nämä näkökulmat on hyvä ottaa huomioon aineistoa analysoitaessa. Toisaalta onnistuneella haastattelulla tutkija voi saada syväluotaavan ymmärryksen ja paljon kirjoittamatonta tietoa tutkittavasta aiheesta. Tutkimushaastatteluja on monentyyppisiä ja joku rakenne haastattelulle on hyvä valita etukäteen, mutta hyvälläkään suunnittelulla ei välttämättä pysty ohjaamaan haastattelun kulkua juuri sellaiseksi kuin tutkija haluaisi. (Vilkkä, 2021, Tutkimushaastattelu -luku)

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön käytetyt pääasialliset tutkimusmenetelmät olivat kvalitatiivisia: useita avoimia verkkohaastatteluja, joihin oli valmisteltu kysymyksiä eri aihealueista sekä eri toiminnan tasoille räätälöityjä pääosin avointen kysymysten kyselylomakkeita. Vaikka riski alhaisemmasta vastausprosentista tiedostettiin, kyselyn muodoksi valittiin avoimet kysymykset, jotta saataisiin aito kuva nykytilanteesta, ilman mahdollista johdattelua, jota kysymykset vastausvaihtoehdoilla saattaisivat tehdä.

Otanta tarkoittaa menetelmää, jolla otos poimitaan perusjoukosta eli tutkimuksen kohteena olevasta ryhmästä. Perusjoukon koko määrittää sen, voidaanko tutkimuksessa käyttää kokonaisotantaa vai valitaanko edustava otos. Ryväsotannassa eli klusteriotannassa tutkimuskohteena ovat yleensä luonnolliset ryhmät, kuten yritykset tai organisaatiot. Tässä tutkimuksessa perusjoukko oli SAGI ja sen toiminnan eri tasot: toimisto, toimikunnat ja jäsenseurat. Kyselyt lähetettiin kaikille perusjoukon yksilöille, mutta ymmärrettävästi kaikki eivät kyselyyn vastanneet. Näin ollen otantamenetelmäksi muotoutui yksinkertainen ryväsotos. (Vilkkä, 2021, Kyselyt ja mittaaminen -luku; TK, n.d.) Yleispätevää sääntöä otoskoosta ei ole: sopiva otoskoko riippuu mitattavasta ilmiöstä ja aineiston keräämisen tavasta (Mustaniemi, n.d, Osio 3, III Tutkimusaineiston kerääminen, Millainen otos on edustava? -luku). Aineistoa pidetään riittävänä, kun uusi aineisto ei tuota enää tutkimuksen kannalta mitään uutta tietoa (Aira, 2005).

Laadullisessa tutkimuksessa arvioidaan validiteettia eli pätevyyttä ja reliabiliteettia eli luotettavuutta kokonaisluotettavuuden käsitteen kautta (Vilkkä, 2021, Arviointi ilman reseptiä -luku, toinen kappale, Ohjaajan palaute). Kokonaisluotettavuus tarkoittaa, että työssä on käytetty laadukkaita lähteitä, tutkittava aineisto on koottu huolellisen suunnittelun ja toteutuksen kautta unohtamatta jatkuvaa kriittistä toiminnan tarkastelua, eikä mahdollisia prosessin aikana tapahtuneita luotettavuutta heikentäviä asioita peitellä (Vilkkä, 2021, Kokonaisluotettavuus -luku).

6 SAGIn ympäristövastuusuunnitelma

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa SAGille ensimmäinen versio ympäristövastuusuunnitelmasta, jota he voivat jatkossa itsenäisesti päivittää ja kehittää eteenpäin. Tässä luvussa esitellään työn tilaaja, kuvataan liitteenä 3 olevan ympäristövastuusuunnitelman rakentumisen vaiheet ja aikataulu, sekä avataan tiedonkeruun yksityiskohtia.

6.1 Tilaajan esittely

SAGI on suomalaisten agilityä harrastavien yhdistysten muodostama liitto. SAGI on Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry:n, Suomen Olympiakomitean, Suomen Valmentajat ry:n ja Suomen Paralympiakomitea ry:n jäsen. Liiton pääasiallisena tarkoituksena on edistää ja kehittää agilityurheilua, -liikuntaa ja –harrastetoimintaa seurojen kautta, tavoitteenaan lajin harrastajien fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen kehittäminen. SAGIn toiminnassa kannustetaan kaiken ikäisiä ihmisiä fyysiseen aktiivisuuteen, liikkumiseen, urheiluun ja seuratoimintaan. Tavoitteena on edistää koirien koulutusta ja hyvinvointia sekä parantaa yleistä koiranpitoa. (SAGI, n.d.-b)

Suomen Agilityliiton tarkoituksen mukaisten asioiden toteuttamisesta vastaa liiton jäsenten syyskokouksissa valitsema hallitus. Hallituksen tehtävänä on valmistella ja toimeenpanna liiton kokousten päätökset, edustaa yhdistystä sekä hoitaa yhdistyksen juoksevien asioiden hallinto (Yhdistyslaki 26.5.1989/503 § 35). Liiton päivittäisten asioiden hoitamisesta sekä hallituksen kokousten valmistelusta vastaa hallitus yhdessä toimiston henkilöstön kanssa.

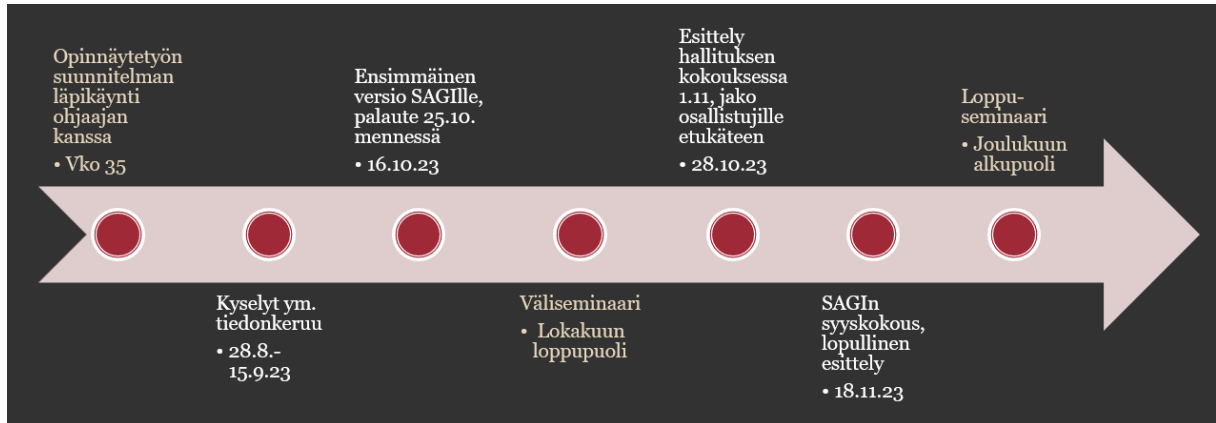
Liiton varsinainen toiminta on jaettu koulutustoimintaan, kilpailutoimintaan, viestintään ja hallintoon. Kunkin toiminta-alueen toiminnan järjestämisestä vastaa hallituksen ohjauksessa ja valvonnassa työskentelevä toimikunta. Toimikunnat suunnittelevat, valmistelevat ja panevat täytäntöön omaan toiminta-alueeseensa liittyviä hankkeita. Toimikuntien alaisuuteen voidaan tarvittaessa perustaa työryhmiä. (SAGI, n.d.-d)

6.2 Työvaiheet ja aikataulu

SAGI haki ympäristövastuusuunnitelman tekijää Hämeen ammattikorkeakoulun infokanavalla julkaistulla ilmoituksella juuri ennen juhannusta 2023. Johtuen liikunnan yleisavustuksen hakuajataulusta, jo hakemuksessa ilmoitettiin, että suunnitelman tulee olla valmis lokakuun

2023 loppuun mennessä. Tämä asetti opinnäytetyön tekemisen järjestykselle vaatimuksia. Suunniteltu tekojärjestys on esitelty kuvassa 2.

Kuva 2. Opinnäytetyö-prosessin karkea aikataulu

Hakemus avoimesta paikasta laitettiin tilaajalle heti juhannuksen jälkeen (viikko 26), mutta kesälomista johtuen ensimmäinen Teams-tapaaminen saatiin järjestymään vasta heinäkuun viimeiselle viikolle (viikko 30) ja työn tilaus vahvistettiin heti tässä tapaamisessa. Heinäkuun aikana pystyttiin kuitenkin jo kartoittamaan vastaavia ympäristövastuusuunnitelmia, opetus- ja kulttuuriministeriön vaatimuksia suunnitelmaan ja pohtimaan tiedonkeräysmenetelmiä. Nämä esitellään luvussa 6.3.

Opinnäytetyön sopimuksen allekirjoittamisessa ja työn ohjaajan löytymisessä oli myös hieman haasteita, jonka takia työ saatiin virallisesti alkuun vasta viikolla 35. Tiedonkeruun valmistelut aloitettiin heti tilaajan vahvistuksen jälkeen, ja kyselylomakkeiden laatiminen olikin tämän vaiheen työläin osuus. Lomakkeiden kysymykset testattiin SAGIn työn ohjaajalla, toiminnanjohtajalla ja HAMKista valmistuneella opiskelijalla, joka teki vastaavan opinnäytetyön Suunnistusliitolle (SSL, 2023). Testauksesta saatiin paljon arvokasta palautetta ja kysymyksiin tehtiin muutoksia, joiden uskotaan vaikuttaneen tulosten laatuun parantavasti. Tiedot kerättiin anonyymeillä kyselyillä suunnitellusti viikoilla 35–37. Työntekijöiden kysely oli auki 10 päivää. Toimikuntien kyselyn vastausaika pidennettiin alhaisen vastausprosentin takia niin, että se oli auki yhteensä 19 päivää. Jäsenseurojen kyselyn vastausaika oli 12 päivää. Kohdehenkilöt kutsuttiin vastaamaan kyselyihin sähköpostikutsulla ja muistutuksilla liiton sosiaalisen median sivuilla. Koko prosessin ajan Teams-keskusteluja järjestettiin tilaajan kanssa joustavasti tarpeen mukaan, kun kysymyksiä tai tarkennettavia asioita oli kasaantunut, ja suoraviivaisemmat kysymykset hoidettiin

sähköpostilla tai Wordin kommentointi-toiminnolla. Yhteistyö toimi moitteetta koko prosessin ajan.

Tiedon analysointi ja toimenpiteiden suunnittelu aloitettiin jo kyselyiden käynnissä olon aikana haastatteluissa saatujen tietojen ja ensimmäisten kyselyvastausten perusteella, mutta varsinainen nykytilan analyysi ja toimenpiteiden listaus tapahtui viikolla 38. Ensimmäinen kommentointikierros toiminnanjohtajan, tilaajan nimeämän ohjaajan ja toimiston väen toimesta tehtiin viikolla 39, hallintotoimikunnan ja hallituksen kommentit kerättiin viikoilla 40-41. Suunnitelman jalkauttamista pohdittiin tilaajan toimesta jo SAGIn strategiaviikonlopun keskusteluissa viikon 41 viikonloppuna. Viimeisten muutosten jälkeen ympäristövastuuosuunnitelman ylläpito- ja kehitysvastuu luovutettiin SAGIn hallintotoimikunnalle viikolla 42. Alkuperäisessä suunnitelmassa oli käydä esittelemässä suunnitelma hallitukselle ja vastaamassa mahdollisiin kysymyksiin 1.11.23, mutta tälle ei koettu strategiaviikonlopun jälkeen enää tarvetta. Työ sai jo tässä vaiheessa runsaasti positiivista vastaanottoa SAGIlta. SAGI julkaisi ympäristövastuuosuunnitelmasta ja sen jalkauttamisesta tiedotteen 7.11. (SAGI, 2023-b), ja ympäristövastuuosuunnitelma esiteltiin jäsenseuroille SAGIn vuosikokouksessa 18.11. Ympäristövastuuosuunnitelmasta vinkattiin myös Koiramme-lehden päätoimittajalle. Aihe herätti kiinnostusta ja suunnitelmasta julkaistaneen lehdessä artikkeli lähiaikoina.

6.3 Tiedonkeruu

Nykytilan selvitys toteutettiin verkossa julkaistuilla kyselylomakkeilla, joihin vastattiin nimettömästi, SAGIn toiminnan eri tasoilta: työntekijöiltä (4 kpl), toimikunnilta (5 toimikuntaa + niiden alaiset työryhmät) sekä jäsenseuroilta (245 seuraa). Kyselylomakkeet löytyvät liitteestä 2. Lisäksi yritettiin kerätä konkreettista dataa nykytilasta Hiilifiksi-hiilijalanjälkilaskurilla toimistosta ja kahden toimikunnan toiminnasta (Hiilifiksi, n.d.), lähtötiedoiksi, mutta tämän täyttäminen osoittautui liian hankalaksi.

Kahta työntekijää ja yhtä toimikunnassa toimivaa henkilöä haastateltiin kyselyiden oikeanlaisen rakenteen hahmottamiseksi. Opinnäytetyön tekijä on harrastanut agilityä 20 vuotta ja omistaa nytkin koiran: koiramaailman ja lajin tuntemisesta oli hyötyä opinnäytetyön ja suunnitelman tekemisessä. Tarkentavia kysymyksiä kysyttiin edellä mainituilta henkilöiltä myös kyselyjen jälkeen, jotta voitiin varmistua vastausten oikeanlaisesta tulkinnasta.

7 Tulokset

Pääasialliset tulokset saatiin kyselylomakkeiden vastauksista. Kyselylomakkeesta oli siis kolme eri versiota, joissa jokaisessa kysymykset oli räätälöity kohderyhmälle sopiviksi. Työntekijöiden kyselyyn saatiin kolme vastausta, eli vastausprosentti oli 75.

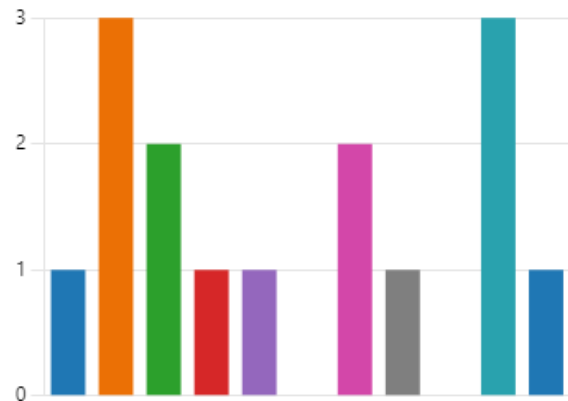
Toimikunta-kysely lähetettiin viidelle toimikunnalle ja viidelle työryhmälle, joissa on yhteensä 52 luonnollista henkilöä. Kyselyyn saatiin yhdeksän vastausta, eli vastausprosentti oli 17. Vastaukset jakaantuivat tasaisesti eri toimikuntien ja työryhmien välillä, kuten kuvassa 3 on esitetty. Huomattavaa on, että moni toimikuntalaisista toimii useammassa toimikunnassa ja/tai työryhmässä.

Kuva 3. Toimikuntakyselyn vastausten jakaantuminen toimikunnittain

1. Missä toimikunnissa ja/tai työryhmissä toimit:

[More Details](#)

● Kilpailutoimikunta	1
● Koulutustoimikunta	3
● Hallintotoimikunta	2
● Viestintätoimikunta	1
● Nuorisotoimikunta	1
● Para- ja seniorityöryhmä	0
● Sääntötyöryhmä	2
● IT-työryhmä	1
● Kurinpito	0
● Hooperstyöryhmä	3
● Other	1

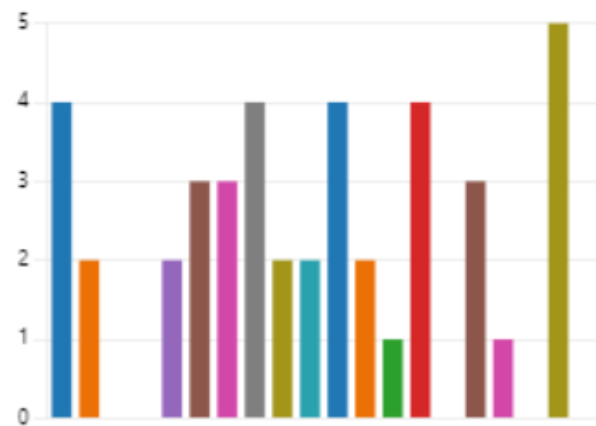
Jäsenseurojen kyselyyn tuli 42 vastausta, vastausprosentiksi tuli näin 17. Kuvassa 4 esitetään vastausten jakaantuminen kennelpiireittäin, joita on yhteensä 19. Vastauksia saatiin kattavasti koko Suomesta, miltei kaikista kennelpiireistä.

Kuva 4. Jäsenseurakyselyn vastausten jakaantuminen kennelpiireittäin

1. Mihin kennelpiiriin seura kuuluu:

[More Details](#)

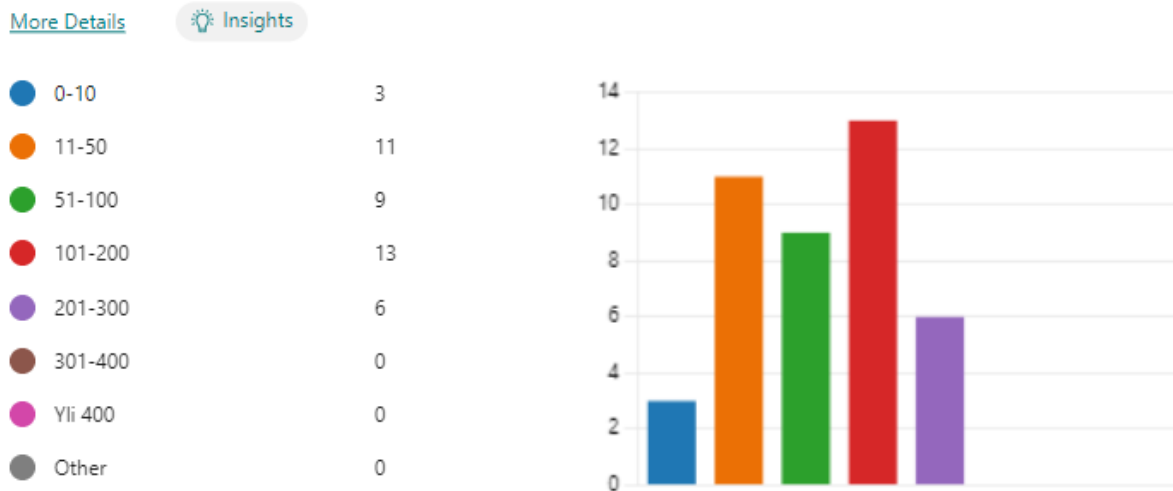
01 Etelä-Hämeen kennelpiiri	4
02 Etelä-Pohjanmaan kennelpiiri	2
03 Kainuun kennelpiiri	0
04 Keski-Pohjanmaan kennelpiiri	0
05 Keski-Suomen kennelpiiri	2
06 Kymenläänin kennelpiiri	3
07 Lapin kennelpiiri	3
08 Varsinais-Suomen kennelpiiri	4
09 Pohjois-Hämeen kennelpiiri	2
10 Pohjois-Karjalan kennelpiiri	2
11 Pohjois-Pohjanmaan kennelpiiri	4
12 Pohjois-Savon kennelpiiri	2
13 Salpausselän kennelpiiri	1
14 Satakunnan kennelpiiri	4
15 Suur-Savon kennelpiiri	0
16 Uudenmaan kennelpiiri	3
17 Vaasan kennelpiiri / Vasa ken...	1
18 Ålands kenneldistrikt	0
19 Helsingin seudun kennelpiiri	5
Other	0

Kyselyyn saatiin myös kattava otanta eri kokoisia seuroja, kokojakaumat esitellään kuvassa 5.

Kuva 5. Jäsenseurakyselyyn vastanneiden agilityharrastajien lukumäärä seurassa

2. Agilitya harrastavien (HUOM, ei vain kisaavien) jäsenten määrä seurassa:

Näiden taustakysymysten perusteella voidaan todeta, että toimikunta- ja jäsenseurakyselyiden alhaisesta vastausprosentista huolimatta, kyselytulosten kattavuus ja luotettavuus on riittävällä tasolla ympäristövastuuuunnitelman tekemiseen vastausten pohjalta.

7.1 Nykytilan kuvaus

Seuraavissa alaluvuissa esitellään SAGIn toiminnan nykytilaa kolmella eri tasolla: toimisto, toimikunnat ja jäsenseurat. Valtakunnallisena järjestönä SAGIn toiminta tapahtuu pitkälti verkossa, joka pienentää ympäristökuormitusta niin sanottuun perinteiseen toimintaan verrattuna. Liiton paperinen jäsenlehti lakkautettiin kannattamattomana vuoden 2019 lopussa ja viestinnän painopistettä haluttiin kehittää sähköiseen suuntaan. Sosiaalinen media (Facebook ja Instagram) ja kotisivut ovat SAGIn pääasialliset viestintäkanavat.

Liitto viestii toimikunnille, jäsenseuroille ja lisenssinhaltijoille myös kuukausittaisen sähköisen uutiskirjeen kautta. Liiton sääntömääräisiin kokouksiin tarjotaan osallistumismahdollisuus myös etäyhteydellä, ja osallistuminen tapahtuukin nykyään pääosin etänä.

7.1.1 Toimisto

Agilityliitolla on vuokrattuna työntekijöille kolmen työpisteen toimisto (40 m²), kolme autopaikkaa pysäköintialueelta sekä tavaroiden säilytykseen varasto (15 m²) Sporttitalolta,

Helsingistä. Sähkö sopimus kiinteistöön on tehty vuokranantaja Olympiakomitean puolesta ja sähkökäytöstä maksetaan kiinteä erilliskorvaus vuokran lisäksi. Toimistolla viedään pahvit kierrätykseen, keittiöpisteillä on keräyspisteet myös biojätteelle ja muoville.

Kaikki neljä työntekijää tekevät työnsä pitkälti etänä. Työntekijöiden toimenkuvaan kuuluu erilaisten tavaroiden postittamista kilpailu- ja edustustoimintaan liittyen, jonka takia työntekijän täytyy mennä fyysisesti toimistolle. Arvokisoihin, joita järjestetään vähintään seitsemän kappaletta vuodessa, liittyy mainoslakanoiden, palkinto- ja kuvausseinien, kilpailijoiden numeroliivien, palkintojen ja vastaavan materiaalin postittamista järjestäville seuroille. Myös edustusjoukkueiden, toimikuntien ja leirityksiin liittyvien vaatteiden postitus on toimiston työntekijöiden vastuulla.

Valtaosa työtehtäviin liittyvistä dokumenteista (esimerkiksi jäsenhakemukset, koirien mittauksistukset) on sähköisessä muodossa. Myös agilitykilpailujen tulokset käsitellään nykyään sähköisesti eikä liitolle ole vuodesta 2018 alkaen tarvinnut toimittaa paperiversioita tuloksista.

7.1.2 Toimikunnat

Liiton varsinainen toiminta on jaettu koulutustoimintaan, kilpailutoimintaan, viestintään ja hallintoon. Kunkin toiminta-alueen toiminnan järjestämisestä vastaa hallituksen ohjauksessa ja valvonnassa työskentelevät toimikunnat (viisi kappaletta syyskuussa 2023). Toimikunnat suunnittelevat, valmistelevat ja panevat täytäntöön omaan toiminta-alueeseensa liittyviä hankkeita. Toimikuntien alaisuuteen voidaan tarvittaessa perustaa työryhmiä.

Toimikuntatyö tapahtuu hyvin pitkälle sähköisesti. Liiton toimikuntien kokoukset järjestetään etänä, samoin koulutukset, jos se vain on koulutuksen luonteeseen sopivaa. Näin ollen toimikuntien suora ympäristövaikutus on pieni. Toimikunnilla on kuitenkin mahdollisuus ohjata ja neuvoa agilitytoiminnan eri osa-alueita myös ympäristövastuuasioissa, mutta tätä vaikutusmahdollisuutta ei ole vielä kaikilta osin tunnistettu.

7.1.3 Jäsenseurat

SAGIn 245 jäsenseuraa (syyskuussa 2023) jakautuvat maantieteellisesti koko maan alueelle painottuen Etelä-Suomeen. Harrastus-, koulutus- ja kilpailutoiminta tapahtuu jäsenseurojen käyttöön hankkimissa ulko- ja sisätiloissa ympäri vuoden. Osalla seuroista on täysin omassa omistuksessa oleva halli, toisilla halli on vuokrattu yksityiseltä tai julkiselta sektorilta

kokonaan omaan käyttöön. Osa seuroista vuokraa halleista vain yksittäisiä treenivuoroja, jolloin harjoittelu painottuu ulkokentälle. On myös seuroja, jotka harjoittelevat vain ulkokentillä. Käytössä on sekä kylmiä, lämpöeristettyjä että lämmitettyjä halleja, ja hallien pohjamateriaalina käytetään pääosin keinonurmea tai kivituhkaa.

Harjoituksiin ja kilpailuihin liikutaan hyvin usein yksityisautoilla, johtuen koiran ja lajissa käytettävien tavaroiden kuljetustarpeesta, sekä monesti hallien sijainnin takia. Myös kouluttajat liikkuvat useimmiten yksityisautoilla, heillä saattaa lisäksi olla omia koiria autossa mukana. Kimppakyydit voivat olla haastavia, jos koirat eivät tule keskenään toimeen samassa tilassa auton takakontissa. Lisäksi koirien vaihtaminen autosta harjoitusten aikana voi olla haastavaa, jos kentällä/hallilla ei ole häkkimahdollisuutta. Liikkuminen, itse treenikaveri eli koira ja hallien lämmitys ovat lajin suurimmat ympäristökuormitustekijät. Lisäksi tapahtumissa syntyy jätettä ja usein ruokahävikkiä kanttiinitoiminnasta.

Myös agilityesteiden valmistus ja logistiikka, sekä hankkiminen pääosin ulkomailta aiheuttaa päästöjä. Toisaalta agilityesteiden jälleenmyyntiarvo on korkea ja kilpailukäytöstä poistetut esteet pyritään myymään toisille seuroille koulutus käyttöön tai yksittäisille harrastajille. Näin saadaan esteiden elinkaarta pidennettyä. Muita tunnistettuja ympäristökuormitustekijöitä ovat jätteiden lajittelun puuttuminen sekä keinonurmipohja ja sieltä mahdollisesti luontoon kulkeutuva kumirouhe. Moni vastaaja mieltää keräämättä jääneet koirankakat ympäristöongelmaksi. Myös koirien haukkumisen aiheuttama melu mainittiin ympäristöhaittana.

Vastanneista yli puolet harjoittelee lämpimässä hallissa, kuten kuvasta 6 näkyy. Yli puolella tästä otannasta on tilat vuokrattuna, jolloin mahdollisuus vaikuttaa sähkön alkuperään tai kulutukseen saattaa olla pienempi, verrattuna omaan halliin. Yksi vastaaja kertoi seuran vuokraavan lämmitettyä hallia, joka on eristämätön.

Kuva 6. Jäsenseurojen lämmitettyjen tilojen määrä ja laatu

4. Seuran lämmitetyt harjoitus- ja mahdolliset muut tilat, valitse parhaiten sopiva vaihtoehto:

[More Details](#)

● Seuralla on oma lämmin halli/ha...	10
● Seura on vuokrannut lämmitety...	15
● Seuralla ei ole käytössä lämmint...	14
● Other	3

Jäsenseurakyselyssä kartoitettiin myös suuntaa antavasti tapahtumien järjestämisen yleisyyttä. Vastanneista miltei kaikki järjestävät ainakin muutamia tapahtumia, ja yli puolet järjestää useita tapahtumia vuodessa, kuten kuva 7 ilmentää. Tapahtumien aiheuttamat ympäristökuormitustekijät kyselyn mukaan ovat yleisyysjärjestyksessä jo aiemmin todettu osallistujien, tuomarien ja talkooväen liikkuminen tapahtumapaikalle, tapahtumista muodostuva jäte (kanttini, ruokahävikki, koirien jätökset), tavaroiden kuljetuksesta ja mahdollisesta agilityesteiden siirrosta aiheutuvat polttoainepäästöt ja tavarapalkinnot.

Kuva 7. Jäsenseurojen tapahtumien järjestämistiheys

5. Seura järjestää kilpailuja ja/tai muita fyysisiä (eli paikan päällä tapahtuvia) tapahtumia:

[More Details](#)

● Ei	2
● Kyllä, muutamia vuodessa	16
● Kyllä, useita tapahtumia vuodessa	24

Kyselyvastausten perusteella osassa seuroja on suunniteltu tai jo tehtykin ympäristön kuormitusta vähentäviä toimenpiteitä. Hallin lämpötilaa on laskettu, hallin lämmitykseen käytetään ilmalämpöpumppuja, hallin eristystä on parannettu, valaistuksen energiankulutusta on pienennetty vaihtamalla LED-lamppuihin, öljylämmityksestä luopumista suunnitellaan tai on jo vaihdettukin uusiutuvaan lämmitysmuotoon, kanttiinin ja talkooväen ruokahävikkiin on kiinnitetty huomiota ja ruokatarjonnassa on siirrytty kasvispainotteisempaan suuntaan, jätteet

lajitellaan asianmukaisesti, tavarapalkintoja on vaihdettu lahjakortteihin tai syötäväksi palkinnoksi. Toisaalta yli puolet vastanneista seuroista eivät ole kiinnittäneet ympäristöasioihin vielä mitään huomiota, ja osassa vastauksista syyksi kerrottiin seuran tiukka taloustilanne. Monista vastauksia kävi ilmi, että agilityyn liittyvää ympäristötietoisuutta tulisi tarjota seuroille, aloittaen perusteista ja toimista, jotka eivät vaadi taloudellista panostamista. Vastauksissa toivottiin SAGI:ta myös suoraan ohjausta ja jopa velvoitteita seurojen ympäristövastuullisuuden kehittämiseen.

7.2 Toimenpiteiden tunnistaminen ja analyysi

SAGIn tavoite on kehittää omaa toimintakulttuuriaan kaikilla tasoilla (toimisto, toimikunnat ja jäsenseurat) siten, että ympäristövastuullisuusnäkökulmat ovat luonteva osa jokapäiväistä toimintaa, joka tasolla. Ympäristövastuusuunnitelman toimeenpano huomioidaan vuosittain liiton toimintasuunnitelmassa ja tehdyt toimenpiteet nostetaan esiin vuosikertomuksessa, käyttäen muun muassa suunnitelmassa määriteltyjä ja tässä luvussa myöhemmin esiteltyjä konkreettisia mittareita. Hallinto-toimikunta huolehtii suunnitelman päivityksestä vuosittain ja päivityksiä tehdään muutenkin tarvittaessa. Opinnäytetyön toiminnallisena osuutena rakennettu konkreettinen tuote eli ympäristövastuusuunnitelma (liite 3) liitetään vuosittain opetus- ja kulttuuriministeriölle lähetettävään liikuntaa edistävien järjestöjen yleisavustushakemukseen. Näiden avustuksien määrärahasta 15 prosenttia jaetaan vastuullisuuskriteerien pohjalta, joista yksi osa-alue on ympäristövastuu (SAGI, 2023-b).

Ympäristövastuusuunnitelma kattaa liiton oman toiminnan kaikilta osin. Agilityn ympäristövaikutuksia arvioidaan analysoimalla liiton omaa toimintaa sekä työntekijä- että toimikuntatasolla. Jäsenseuroihin ollaan säännöllisesti yhteydessä esimerkiksi kyselyin ja heiltä kerätään kokemuksia. Jäsenseurat pääsevät vaikuttamaan suunnitelman sisältöön ja suunniteltuihin toimenpiteisiin heille suunnatuissa työpajoissa, ja tavoitteena on vaikuttaa tätä kautta myös yksittäisten lisenssinhaltijoiden ajatteluun ja toimintaan. Ympäristöasioista viestitään jäsenseuroille ja lisenssinhaltijoille kuukausittaisen sähköpostiuutiskirjeen ja liiton kotisivujen kautta. Viestintä pitää sisällään muun muassa ympäristösuunnitelman tavoitteiden ja niiden edistämiseksi tehtyjen toimenpiteiden esillä pitämisen ja yleisen ympäristötietouden lisäämisen.

Ympäristövastuusuunnitelman konkreettiset listaukset tavoitteista, toimenpiteistä, mittareista ja seurannasta jaoteltuna kolmelle tasolle (toimisto, toimikunnat ja jäsenseurat) esitellään seuraavissa alaluvuissa. Nämä taulukot löytyvät myös itse ympäristövastuusuunnitelman (liite 3) sivuilta 7-9.

7.2.1 Toimisto

Toimiston nykyisistä toimintatavoista on johdettu taulukossa 1 esitelyjä konkreettisia ympäristövastuullisuustekoja. Tavoitteena on esimerkiksi lisätä vastuullista viestintää, toimikuntien ja seurojen ympäristötietoisuutta ja vähentää postitustoiminnan aiheuttamaa ympäristökuormaa. Valtaosalle teoista on helppo määritellä myös konkreettinen mittari, esimerkiksi julkaistujen uutisten tai info-webinaarien lukumäärä, tai uusi nimitys ”Vuoden ekoseura”. Mittareita olisi voinut määritellä enemmänkin tähän osioon, esimerkiksi julkaistujen ekovinkkien tai järjestettyjen työpajojen lukumäärä, mutta tilaajan toiveesta mittareiden kanssa aloitettiin maltillisesti ja tavoitteet on asetettu realistisesti saavutettaviksi.

Taulukko 1. Toimiston mitattavat ympäristövastuullisuusteot

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit ja seuranta
Vastuulliset yhteistyökumppanit	<ul style="list-style-type: none"> Vastuullinen yritystoiminta yhdeksi kriteeriksi yhteistyökumppanien valintaan Ympäristöasiat kriteereiksi julkisen hankinnan kilpailutuksissa 	Tehtyjen toimenpiteiden raportointi vuosikertomukseen
Vastuullisuuden lisääminen viestinnässä	<ul style="list-style-type: none"> Viestintä sidosryhmille Kuukauden ekovinkki seurojen jäsenkirjeeseen (myös seuroilta seuroille) Vuoden ekoseuran valinta (tai vuoden seuran palkitsemiskriteeristön kehittäminen) Vastuullisuusosion lisääminen SAGIn sivuille 	Uusi nimitys vuoden agilitytoimijoihin vuodelle 2024
Toimikuntien ympäristötietoisuuden lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> Info-webinaareja toimikunnille välillisestä vaikuttamisesta seuroihin ja lisenssinhaltijoihin (jotka tallennetaan katsottavaksi myös myöhemmin) Työpajoja ja ideariihä toimikuntien jäsenille 	1 info-webinaari vuodessa (toteutus esim. ostopalveluna, seurasta löytyvä alan osaaja tai ympäristöalan harjoittelija)
Seurojen ympäristötietoisuuden lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> Info-webinaareja seuroille (jotka tallennetaan katsottavaksi myös myöhemmin) Työpajoja seuroille 	1 info-webinaari vuodessa (joku seura esittelisi ympäristötoimia toisille esimerkkikeissin omaisesti)
Postitustoiminnan hiilijalanjäljen vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> Pyydetään tavarantoimittajia lähettämään tavara suoraan lopulliselle vastaanottajalle, mikäli mahdollista 	Kirjanpito postitusmuutoksista
Harrastusvälineiden elinkaaren pidentäminen	<ul style="list-style-type: none"> Agilityesteiden huolto-, kunnostus- ja talvisäilytysvinkkejä seuroille Estevalmistajien haastatteluja Koordinointi: seurojen neuvot toisille 	1 uutinen aiheeseen liittyen vuodessa, neuvonta, seurakysely vuosittain

7.2.2 Toimikunnat

Kuten jo luvussa 7.1.2 on todettu, toimikuntien ja niiden alla toimivien työryhmien suora ympäristövaikutus on pieni. Toimenpide ”Seurojen ympäristötietoisuuden lisääminen” on merkitty sekä toimiston että toimikuntien toimenpidetaulukkoon, mutta hieman eri näkökulmilla. Konkreettiseksi tavoitteeksi on asetettu, että joku toimikunnista tai työryhmistä julkaisee toimialueeseensa liittyvän täsmäohjeistuksen vuoden 2024 aikana.

Toimikuntien tavoitteiden listaus on lyhyempi kuin muiden tarkasteltujen tasojen, katso Taulukko 2. Työpaja tai muu aktiivisempi osallistaminen olisi todennäköisesti tuonut esiin toimenpiteitä ja ympäristötekoja toimikuntien jäseniltä, joita ei kyselyssä saatu näkyville, mutta tähän ei työlle varattu aikaikkuna riittänyt. SAGia on kehoitettu jatkamaan suunnitelman kehittämistä omatoimisesti myös toimikuntien osalta. Tosin täytyy muistaa, että erona toimiston henkilöihin, toimikunnan jäsenet tekevät toimintaa vapaaehtois pohjalta, joten taloudellisten resurssien lisäksi on huomioitava myös henkilöiden voimavarat ja käytettävissä oleva aika.

Taulukko 2. Toimikuntien mitattavat ympäristövastuullisuusteot

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit ja seuranta
Seurojen ympäristötietoisuuden lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> Täsmäohjeistuksia ympäristöasioista seuroille liittyen toimikunnan aihealueeseen 	1 julkaistu täsmäohjeistus vuodessa

7.2.3 Jäsenseurat

Jäsenseuroissa on suurin potentiaali ympäristövastuullisuusteoille, sekä suoraan vaikuttavien tekojen että muskeleiden osalta, vaikka kaikki jäsenseurojen toiminta perustuukin vapaaehtoisuuteen. Toisaalta on hyvä huomata, että tässä toiminnan osassa syntyy myös suurin rasitus ympäristölle. SAGI ei voi liittona velvoittaa jäsenseurojaan toteuttamaan ympäristötavoitteita, joten siksi tämän osion mittarit ovat vähemmän konkreettisia kuin aiempien osioiden. Huomattavaa siis on, että mittarit ovat nimenomaisesti asetettu SAGille, ei jäsenseuroille. SAGI voi seurakyselyillä mitata neuvontansa vaikuttavuutta ja seurojen ympäristötekojen kehityksen määrää, mutta ei esimerkiksi velvoittaa seuraamaan ruokahävikin määrää Euroopan komission delegoidun päätöksen mukaan, kuten vaikka ravintoloiden ja vähittäismyynnin osalta seurataan (Euroopan komission delegoitu päätös 2019/1597).

Taulukossa 3 monet ehdotetut toimenpiteet ovat samoja, mitä oli myös KEKE-koutsin listassa luvussa 3.2. Esimerkkinä toimenpiteestä mainittakoon kierrätyksen lisääminen harrastuspaikoilla ja tapahtumissa niiden seurojen osalta, jotka eivät sitä vielä tee. Tähän tavoitteeseen pystyttiin asettamaan konkreettisemmat mittarit, kierrätysuutisen ja -ohjeen teko. Tavoitteena on, että joku seura, joka on jo järjestänyt kierrättämisen hallillaan, kertoisi muille seuroille uutisen muodossa, miten he ovat sen järjestäneet. Toivottavasti joku seura innostuisi tämän uutisen toteuttamaan, ja vastaavanlainen vertaistuki ja tiedonjako yleistyy seuratoiminnassa muutenkin, SAGIn koordinoimana.

Autojen tyhjäkäynnin tarve on kenties enemmän lajispesifistä kuin monessa muussa liikuntaharrastuksessa, missä autossa ei yleensä ole ketään harjoituksen aikana. Koirien kuljettamisen tarve ja auton kontin käyttäminen koiran taukotilana harjoitusten aikana tekee kimpakyytien järjestämisestä ehkä haastavampaa kuin muiden harrastuslajien kohdalla.

Innovatiivisimpana ajatuksena matkustuspäästöjen vähentämiseen on nostettu kotikilpailujen järjestäminen. Tässä kilpailukonseptissa sama agilityrata rakennettaisiin moneen fyysiseen sijaintiin samana päivänä jaetun ratapiirustuksen mukaisesti, ja tulokset yhdistettäisiin. Täysin identtisen radan rakentamisen mahdollisuutta hieman epäiltiin SAGIn päässä, joten siksi mittariksi laitettiin vuodelle 2024 kilpailutoimikunnan selvitys tämän idean toteutuskelpoisuudesta. Konseptin pilotointia pohdittiin myös jollain leikkimielisemmällä kilpailulla. Ajatus on tuotu agilityyn rata-ammunnasta, jossa on järjestetty kilpailuja tämänkaltaisella konseptilla (SAL, 2015).

Taulukko 3. Jäsenseurojen mitattavat ympäristövastuullisuusteot

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit ja seuranta
Kierrätyksen aloitus/lisääminen seuratiloissa	<ul style="list-style-type: none"> Opastusta kierrätykseen uutiskirjeessä Tulostettavia kierrätysohjeita seurojen tiloihin 	1 kierrätysuutinen vuodessa, kierrätysohjeen teko v. 2024 aikana
Energian kulutuksen vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> Hallien ja muiden lämmitettyjen tilojen sisälämpötilan laskeminen 	Neuvonta, seurakysely vuosittain
Uusiutuvan energian valinta	<ul style="list-style-type: none"> Seurojen omien sähkösopimusten vaihtaminen uusiutuvaan energiaan 	Neuvonta, seurakysely vuosittain
Kasvisruoan tarjonnan lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> Kanttiineihin kasvisvaihtoehtoja Talkooväen ruokiin kasvisvaihtoehto 	Neuvonta, seurakysely vuosittain
Ruokahävikin minimointi	<ul style="list-style-type: none"> Talkoolaisten ja kanttiinin ruokamenekin seuranta Ylijäämäruoan jakaminen talkoolaisille Pakastetaan ylijäämäruoka tarjottavaksi seuraavassa tapahtumassa 	Neuvonta, seurakysely vuosittain.

Jätteiden määrän vähentäminen kanttiinissa	<ul style="list-style-type: none"> Juoma omaan mukiin halvemmalla kuin kertakäyttökoppiin Piirakkapalan, sämpylän tms. helposti syötävän tarjoaminen talouspaperiarkilla pahvilautasen sijaan 	Neuvonta, seurakysely vuosittain
Autojen tyhjäkäynnin vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> Järjestetään yhteiskäyttöhäkkejä ja tarjotaan häkkitilaa lämmitetyissä treenihalleissa 	Neuvonta, seurakysely vuosittain
Yksityisautoilun vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> Koordinoidaan kimppakyytejä treeneihin ja kilpailuihin (erityisesti talkooväki) seuran FB-sivuilla Mahdollisuus jättää oma häkki ja tavaroita lukittavaan lokeroon hallille, jotta voi saapua treeneihin/kisoihin julkisilla kulkuneuvoilla (missä yhteydet toimivia) 	Neuvonta, seurakysely vuosittain
Matkustuspäästöjen vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> Järjestetään ns. kotikisoja: sama rata fyysisesti monessa eri paikassa, tulokset katsotaan yhteen <ul style="list-style-type: none"> Esim. kennelpiirien väliset epäviralliset kisat, juniori-, parakilpailut 	Kilpailutoimikunnan kartoitus toteutusmahdollisuuksista
Palkintotavaran vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> Palkinnoksi lahjakortteja seuran kilpailuihin Palkinnoksi lahjakortteja lähituottajille ja -yrityksille (tavara tai palvelu) Hankitaan tavara- tai palvelupalkintoja lähituottajilta Tarjotaan sijoittuneille palkintojen valintamahdollisuus: tavara tai lahjakortti 	Neuvonta, seurakysely vuosittain
Kilpailuihin liittyvien paperitulosteiden minimointi	<ul style="list-style-type: none"> Opastetaan sähköisen tulosjärjestelmän käyttöönotossa tulosten julkaisemiseen kilpailuissa 	Neuvonta, seurakysely vuosittain
Harrastusvälineiden elinkaaren pidentäminen	<ul style="list-style-type: none"> Käytettyjen esteiden myynti muille seuroille tai harrastajille Käytettyjen agilityn koulutustarvikkeiden sähköinen kirpputori/myynti-ilmoitusten julkaisuun kannustaminen esim. seuran FB-sivuilla Hallille kirppishylly johon voi tuoda erilaisia tavaroita myyntiin/lahjoitukseen 	Neuvonta, seurakysely vuosittain
Harrastusvälineiden yhteiskäyttö	<ul style="list-style-type: none"> Agilityn apuvälineiden ja koulutustarvikkeiden (esim. namiautomaatti, 2 x 2 kepit, pujotteluohjurit, koirien kehonhuoltovälineet, mattotargetit) vuokraus-/lainausmahdollisuus seuran jäsenille 	Neuvonta, seurakysely vuosittain

7.3 Jatkokehitysajatukset

Kyselyvastauksista tunnistettiin myös muita ympäristöön vaikuttavia toiminnan osa-alueita, joiden vähentämiseksi ei suoraan löytynyt konkreettisia toimenpiteitä, mutta jotka SAGIn olisi hyvä pitää mielessä toimintansa ympäristövastuullisuutta kehitettäessä.

- Numeroliiveille kertakäyttöinen, mutta ympäristöystävällisempi vaihtoehto
 - Nyt arvokisoissa käytettäviä numeroliivejä postitetaan, pestään ja kuljetetaan autoilla ympäri Suomen. Tähän käytetään suoraan SAGIn rahaa noin 4000 € vuodessa, lisäksi työntekijöiden työaika. Lisäksi ympäristökuormitusta tulee pesemisestä, liivien kuljetuskilometreistä halleille ja halleilta, sekä postipakettien logistiikan päästöistä.
- Vaihtoehto kumirouheelle keinonurmihallin pohjaksi
 - Kyselyiden vastausten perusteella yksi seuroista oli selvittänyt ekologisempaa Saltex BioFill-materiaalia vaihtoehtona, mutta käyttökokemukset olivat sisätiloissa olleet huonoja. Ehkä tuotekehitys on mennyt eteenpäin parin vuoden päästä, tai markkinoille tulee joku toinen, ympäristöystävällisempi vaihtoehto?
- Selvitys aurinkopaneeleiden käytöstä hallien energiantuotannossa, iso kattopinta-ala hyötykäyttöön
 - Muutenkin SAGI voisi jakaa infoa omavaraisuudesta energiantuotannossa?
- Kilpailukirjojen muuttaminen sähköiseksi
 - Kilpailevia koiria on noin 5500 kpl
 - Vuodessa noin 1000 koiraa aloittaa kilpailun
 - SAGIn IT-toimikunta on tämän toteutusta jo määritellytkin vuoden 2022 toimintasuunnitelman perusteella (SAGI, n.d.-e, s. 3)
- Arvokisojen järjestämisen tukeminen paikoissa, joihin pääsee helposti julkisella liikenteellä
 - Mahdollisimman ympäristöystävällisten kulku- ja majoittautumistapojen valinta, kun varataan matkoja maajoukkueille, valmentajille ja tuomareille.
 - SAGIn budjettiin matkustuspäästöjen (osittainen) vastuullinen kompensointi SAGIn toimesta?
 - Arvokisoihin liittyvää matkustamista koti- ja ulkomaassa ei pysty täysin välttämään, mutta ympäristövastuasiat on hyvä pitää mielessä ja tarkastaa tilannetta vuosittain, mitä tekoja, vaikka pieniäkin, olisi tehtävissä.

Nämä löytyvät ympäristövastuusuunnitelman (liite 3) sivulta 9. Näitä tunnistettuja asioita voisi myös käyttää esimerkiksi toimikuntien tai jäsenseurojen työpajojen aiheina ja näin kerätä jäsenistöltä ideoita toiminnan kehittämiseen. Työpajan vetäjä voisi välillä olla talon ulkopuolelta, tällöin osallistujat saattavat innostua aiheesta eri tavalla ja työpajan lopputulos voi olla vaikuttavampi. Konkreettisten ympäristötoimien ideoinnin lisäksi, työpajan aiheina voisi olla myös suunnitelman työkalujen kehittäminen, kuten luvussa 7.2 esiteltujen mittareiden seuranta ja jatkokehitys sekä uusien mittareiden innovointi.

SAGille painotettiin monissa keskusteluissa, että säännöllinen viestintä tehdyistä ja suunnitelluistakin asioista kaikilla kolmella tasolla, käyttäen kaikkia SAGIn kanavia, on tärkeää vaikuttamista ja myös osa ympäristövastuullisuuden tekoja.

8 Pohdintaa

Selvitin tällä opinnäytetyöllä vastauksia seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

- Mistä SAGIn toimista syntyy eniten kielteisiä ympäristövaikutuksia toiminnan eri tasoilla: toimisto, toimikunnat ja seurat?
- Millaisia positiivisia ympäristötekoja SAGI on jo tehnyt?
- Millä konkreettisilla toimilla SAGI voi vähentää toimintansa ympäristövaikutuksia toiminnan eri tasoilla: toimisto, toimikunnat ja seurat?

Löysin työn tekemisen kautta vastaukset kaikkiin tutkimuskysymyksiin, vastaukset on esitelty luvussa 7 Tulokset. Tilaajan asettama tavoite, konkreettisten toimien löytäminen ympäristövaikutusten vähentämiseksi toiminnan eri tasoilla, täyttyi tutkimuksen avulla. Myös konkreettisten tekojen määrittely vastausten pohjalta onnistui hyvin, mutta kaikkiin kohtiin konkreettisten mittarien ja ennen kaikkea tämän tekeminen yhdessä tilaajan kanssa ei toteutunut siinä laajuudessa kuin olisin halunnut. Pääasiallisena syynä tähän oli suunnitelman valmistumisen aikataulupaine, ja lisäksi tilaajan henkilöstömuutos kesken työn teon.

Käytin tiedonkeruun tutkimusmuotoina verkkokyselyitä ja haastatteluita. Pohdin työn alussa muita tiedonkeruumenetelmiä, joita olisin voinut käyttää. Työpajan järjestäminen etänä SAGIn työntekijöiden ja toimikuntalaisten kanssa, tai jopa ihan fyysisesti samassa paikassa, olisi ehkä konkretisoitunut ympäristöasioita SAGIlaisille ja tuonut minulle lisää taustaymmärrystä organisaation toiminnasta. Tämä olisi myös lisännyt työn luotettavuutta. Työpajaa ei valitettavasti aikataulupaineista johtuen pystytty järjestämään. Fyysisesti samassa paikassa tapaaminen olisi myös vaatinut järjestelyjä, koska asianosaiset asuvat hajallaan, useiden satojen kilometrien päässä toisistaan.

Kuten luvuissa 6.2 ja 6.3 kuvattiin, aloitin itse työn tekemisen nopeahkon taustatutkimuksen jälkeen suoraan tilaajan haastatteluilla ja käytännön tiedonkeräyksellä kyselylomakkeiden avulla, ympäristövastuusuunnitelman (liite 3) teolla ja viimeistelyllä kommenttikierrosten jälkeen, sen jälkeen vasta rakensin opinnäytetyön teoriaosuuden. Tämä tekojärjestys, joka

johtui pääosin tilaajan aikataulupaineista ja jonkin verran kesälomista, ei ehkä ollut kaikkein optimaalisin. Mielestäni tämä silti palveli työn tilaajan tarpeita paremmin ja itse ympäristövastuusuunnitelman toteutus tai työn luotettavuus ei tästä kärsinyt. Sain toimitettua suunnitelman ensimmäisen version tilaajalle kommentoitavaksi 3 viikkoa etuajassa ja näin toimiston väelle ja tilaajan nimeämälle työn ohjaajalle jäi hyvin aikaa ylimääräiselle kommentointikierröksellekin.

Tuloksia analysoidessa kävin läpi avoimia vastauksia, listasin toistuvuuksia ja poimin tuloksista ympäristövastuullisuustekoja ja -ideoita. Mielestäni tiedonkeruu onnistui hyvin ja vastauksista oli helppo nostaa konkreettisiin toimenpiteisiin toteuttamiskelpoisia ja vaikuttavia ympäristötoimia. Toki luvussa 6.3 mainitsemani omakohtainen kokemus agilitystä ja koirista ylipäättään auttoi myös analysointia ja saattoi osaltaan vaikuttaa tulosten painotukseen. Oli myös ilo huomata, että osa seuroista on jo itsenäisesti kiinnittänyt huomiota ympäristöasioihin: SAGI pystyy helposti levittämään tietoa seurojen keskuudessa ja luomaan vertaisverkostoa fasilitoimalla keskustelua. Tämä saattaa olla myös sopivampi tapa ottaa joillekin hankalat asiat puheeksi, kun ohjeistus tulee samalta tasolta eikä ylhäältä käskien.

Minulle oli yllättävää, että niin monessa seuravastauksessa kerrottiin, ettei jätteitä kierrätetä mitenkään hallilla. Tämä havainto tosin tukee Tilastokeskuksen jätetilastoa, jonka mukaan yhdyskuntajätteen määrä on edelleen kasvussa ja materiaalihyödyntäminen romahti vuonna 2021, vastaavasti energiahyödynnyksen kasvaessa. (STAT, 2023)

Koirankakkakeskustelu löysi tiensä myös seurakyselyiden vastauksiin, ja se miellettiin monessa vastauksessa ympäristökuormitustekijäksi. Kaupunkiolosuhteissa se onkin roskaamiseen rinnastettavaa, mutta suhtaudun tähän hieman ristiriitaisesti, onhan kyseessä kuitenkin puhtaasti orgaaninen aines, joka hajoaa luonnossa kasvukauden aikaan 2-3 kuukaudessa (Kiseleff, 2012). Minusta kakasta tulee ympäristöongelma vasta siinä vaiheessa, kun se laitetaan muovi- tai edes biohajoavaan pussiin (Kiseleff, 2012). Järjestyslain 14 pykälänkin mukaan koiran omistajan tai haltijan on tuki pidettävä huolta siitä, että koiran uloste ei jää ympäristöön hoidetulla alueella taajamassa (Järjestyslaki 27.6.2003/612 § 14). Ympäristön niin salliessa, sen sijaan että kakka kääritään pussiin, laitetaan roska-astiaan ja kuljetetaan polttolaitokseen, kakan voisi heittää pussilla pensaan juurelle lannoitteeksi tai joutomaalle. Toki isommissa kaupungeissa sekä tapahtumissa ja harjoitushallien ympäristöissä, joissa koirapaine on iso, kakat on syytä kerätä pussiin ja toimittaa jätteenkäsittelylaitokselle asianmukaiseen hävitykseen, myös tautipainepotentiaalintakia.

Yksi konkreettinen tiedonpuute vastauksissa pisti silmääni seuravastauksesta. Siellä todettiin, ettei ole olemassa kotimaisia agilityestevalmistajia. Selvitin hieman asiaa ja löysin ainakin yhden täysin kotimaisen estevalmistajan, nurmijärveläisen Taikakiteen verstaan. Y-tunnuksella tehdyn haun perusteella yritys Taikakide Oy on perustettu vuonna 2016. Erityisesti nykyisessä tiedon yltäkylläisyyden maailmassa ihmiset eivät välttämättä jaksa päivittää tietojaan, jonka takia uusien toimijoiden mainonta oikeille kohderyhmille on yhtä tärkeää kuin itse liikeidean kehittäminen.

Sopivan otoskoon määrittäminen laadullisessa tutkimuksessa ei mielestäni ole niin olennaista kuin kvantitatiivisessa eli määrällisessä tutkimuksessa. Pienempikin otoskoko voi tuottaa merkittäviä havaintoja ja löydöksiä, joiden luotettavuutta voidaan sitten verifioida myöhemmillä, laajemmilla tutkimuksilla. Samaan aikaan, yhdenkin ihmisen ympäristövastuullisuutta parantava ehdotus, joka leviää tämän työn ja hyvän viestinnän avulla laajaan käyttöön, on merkittävä ja tekee tästä opinnäytetyöstä tarkoituksenmukaisen.

Toiminnallisessa työssä ei myöskään ole tavoite niinkään todentaa jotain oikeaksi tai vääräksi, vaan tavoitellaan käytännön toiminnan kehittämistä, ohjeistamista tai tehostamista. Mielestäni tämä tavoite toteutui erinomaisesti tämän opinnäytetyön tuotoksessa eli SAGIn ympäristövastuusuunnitelman konkreettisissa toimenpide-ehdotuksissa, sekä työn tekemisen aikana käydyissä keskusteluissa SAGI:ssa toimivien henkilöiden kanssa. Toivottavasti suunnitelman tavoitteet realisoituvat ja uusien ympäristöä huomioivien toimenpiteiden kehittäminen muodostuu luontevaksi, jatkuvaksi osaksi SAGIn toimintaa.

Monet ekologiset teot eivät vaadi investointeja, vaan ovat jopa suoraan taloudellisesti kannattavia, esimerkiksi harjoitteluhallin lämpötilan laskeminen. Pienempi sähkönkulutus merkitsee pienempää sähkölaskua. Agilityesteiden huoltaminen ja ulkoesteiden asianmukainen säilyttäminen esimerkiksi katoksessa talvella pidentää niiden elinkaarta ja seurojen uusien esteiden investointikulujen sykliä. Harrastusvälineiden yhteiskäyttö laskee lajin harrastuskustannuksia yksilötasolla, kun jokainen ei osta omaa apuvälinettä. Kimppakyydeillä, erityisesti pidemmällä kilpailu- tai koulutusmatkoilla, saavutetaan merkittäviä taloudellisia säästöjä auton polttoaine- ja huoltokuluissa.

Toivon, että kestävä kehityksen ajattelutapa muuttuu luontevaksi osaksi kaikenlaista harrastusmaailmaa, osaksi kulttuurista toimintatapaa. Samalla toivottavasti myös harrastamisen sosiaalinen kulma ja harrastustoiminnassa tarvittava talkoohenki vahvistuisivat.

Lähteet

- Aira, M. (2005). Laadullisen tutkimuksen arviointi. Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim, 121(10). <https://www.duodecimlehti.fi/duo94977>
- Alakoski, A. (2023). Vastuullisuusohjelman laatiminen Soveltava Liikunta SoveLi Ry:lle [opinnäytetyö, Hämeen ammattikorkeakoulu]. Liite 5. Vastuullista liikkumista Soveltava Liikunta SoveLi Ry:n vastuullisuusohjelma 2024-2025. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2023102527935>
- Eläinkilpailun ja eläinnäyttelyn järjestäminen ja niihin osallistuminen 3539/04.01.00.01/2023/1. Ruokavirasto. <https://www.ruokavirasto.fi/elaimet/oppaat/elainkilpailun-ja-elainnayttelyn-jarjestaminen-ja-niihin-osallistuminen/elainkilpailun-ja-elainnayttelyn-jarjestaminen-ja-niihin-osallistuminen/#id-53-kilpailuelainlaakaran-nimeaminen>
- EuroFAWC. (n.d.). European Forum for Animal Welfare Councils. <https://www.eurofawc.com/>
- Euroopan komission delegoitu päätös 2019/1597. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX%3A32019D1597>
- FCI AISBL. (1.1.2023). Agility regulations of the Federation Cynologique Internationale. Federation Cynologique Internationale. <https://www.fci.be/medias/AGI-REG-49-2020-en-15525.pdf>
- HAMK. (24.3.2023). Opinnäytetyö. Hämeen ammattikorkeakoulu. <https://www.hamk.fi/opiskelijan-ohjeet/opinnaytetyo/>
- Hiilifiksu. (n.d.). Hiilifiksu järjestö. Askelia kohti hiilifiksumpaa järjestösektoria. Helsingin yliopisto. <https://blogs.helsinki.fi/hiilifiksu/laskuri/>
- Hyria. (n.d.). Kestävän kehityksen peruskäsitteet. [kuva]. Hyria koulutus Oy/Niilo Korhonen. Creative Commons BY 4.0 -lisenssi. <https://sites.google.com/a/edu.hyria.fi/kestaevae-kehitys/kestaevaen-kehityksen-peruskaesitteet>
- Järjestyslaki 27.6.2003/612. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030612>

Kennelliitto. (n.d.-a). Koirat. Kennelliitto. <https://www.kennelliitto.fi/koirat>

Kennelliitto. (n.d.-b). Tietoa antidopingsäännöistä, käytänteistä ja valvonnasta. Kennelliitto. <https://www.kennelliitto.fi/koiraharrastukset/tietoa-antidopingsaannoista-kaytanteista-ja-valvonnasta>

Kennelliitto. (15.3.2023). Uusi koirakanta-arvio kertoo: Suomessa on yli 800 000 koiraa, joista yli 580 000 on Suomen Kennelliiton rekisterissä. Kennelliitto. <https://www.kennelliitto.fi/tietoa-meista/uutiset/uusi-koirakanta-arvio-kertoo-suomessa-yli-800-000-koiraa-joista-yli-580-000-suomen-kennelliiton-rekisterissa>

Kinnunen, A. & Nikkari, P. (2017). Koira auttaa ja ilahduttaa. Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim, 133(23). <https://www.duodecimlehti.fi/duo14052>

Kiseleff, H. (4.5.2012). Koirankakkapussi maatuu kakkaa hitaammin. Yle uutiset. <https://yle.fi/a/3-6080002>

Koripalloliitto. (n.d.). Koripalloliiton ympäristövastuusuunnitelma 2022-2024. Suomen Koripalloliitto. https://basket.fi/site/assets/files/23066/suomen_koripalloliiton_ymparistovastuusuunnitelma_final.pdf

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/smur/2023/20230693>

Luoto, R. (2009). Kyselytutkimuksen suunnittelu. Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim, 125(15). <https://www.duodecimlehti.fi/duo98221#s5>

MMM. (n.d.). Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta. Maa- ja metsätalousministeriö. <https://mmm.fi/seura-ja-harrastuselainten-hyvinvoinnin-neuvottelukunta>

MMM. (2021). Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan (III) kokous 2/2021. <https://mmm.fi/documents/1410837/1879706/p%C3%B6yt%C3%A4kirja+11.3.21.pdf/2f8dc197-48f6-460d-50f4-33029bde070/p%C3%B6yt%C3%A4kirja+11.3.21.pdf?t=1621595314204>

MMM. (16.2.2023). Elävien kohde-eläinten käyttö kiellettävä luolakoirien taipumuskokeissa.

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta.

<https://mmm.fi/documents/1410837/1879706/shehvnk+el%C3%A4vien+kohde-el%C3%A4inten+k%C3%A4ytt%C3%B6.pdf/d9a8bca2-4077-93ac-552b-39c43c93ffb6/shehvnk+el%C3%A4vien+kohde-el%C3%A4inten+k%C3%A4ytt%C3%B6.pdf?t=1677483405332>

Mustaniemi, H. & Mäkelä, E. (n.d.). Tiedelukutaidon perusteet-kurssi. Kehittämiskeskus

Opinkirjo. Creative Commons BY 4.0 -lisenssi. <https://tiedelukutaito.mooc.fi/>

OKM. (n.d.). Liikuntaa edistävien järjestöjen yleisavustus. Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Haettu 17.10.2023 osoitteesta <https://okm.fi/-/liikuntaa-edistavien-jarjestojen-yleisavustus>

Olympiakomitea. (n.d.-a). KEKE-koutsi – vinkit ympäristövastuulliseen seuratoimintaan.

Suomen Olympiakomitea. <https://www.olympiakomitea.fi/keke-koutsi-vinkit-ymparistovastuulliseen-seuratoimintaan/>

Olympiakomitea. (n.d.-b). KEKE-koutsin vinkit! Liikunta. Suomen Olympiakomitea.

https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2020/01/3f563a05-keke_vinkkikortit_punainen.pdf

Olympiakomitea. (n.d.-c). KEKE-koutsin vinkit! Ruoka, roskat ja tapatumat. Suomen Olympiakomitea.

https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2020/01/5a0c3417-keke_vinkkikortit_vihrea.pdf

Olympiakomitea. (n.d.-d). KEKE-koutsin vinkit! Viestintä ja hallinto. Suomen Olympiakomitea.

https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2020/01/1fae81c8-keke_vinkkikortit_keltainen.pdf

Olympiakomitea. (n.d.-e). KEKE-koutsin vinkit! Välineet ja varusteet. Suomen

Olympiakomitea. https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2020/01/c35b8e60-keke_vinkkikortit_turkoosi.pdf

Olympiakomitea. (n.d.-f). Miten seura-arjessa voidaan ottaa ympäristö huomioon. Suomen

Olympiakomitea.

https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2018/12/kekekoutsin_kalvopohjat_seurakayttoon.pptx

Olympiakomitea. (n.d.-g). Palkinnot. Suomen Olympiakomitea.

<https://www.olympiakomitea.fi/seuratoiminta/tahtiseurat/tahtiseuroille/palkinnot/>

Olympiakomitea. (n.d.-h). Urheiluyhteisön vastuullisuusohjelma 2020-2024. Suomen

Olympiakomitea. <https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2020/02/ee3bcc3b-urheiluyhteison-vastuullisuusohjelma-2020-2024.pdf>

Roiha, U., Järvelin, A-M. & Haila, K. (2022). Kestävä kehitys valtion liikuntaa ja urheilua edistävissä toimenpiteissä. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2022:1. Valtion liikuntaneuvosto.

<https://www.liikuntaneuvosto.fi/wp-content/uploads/2022/01/Kestava-kehitys-valtion-liikuntaa-ja-urheilua-edistavissa-toimenpiteissa-loppuraportti.pdf>

Ruokavirasto. (n.d.). Eläinkilpailut ja -näyttelyt. Ruokavirasto.

<https://www.ruokavirasto.fi/elaimet/elainten-hyvinvointi/elainkilpailut-ja--nayttelyt/>

SAGI. (n.d.-a). Agility. Suomen Agilityliitto.

<https://www.kennelliitto.fi/koiraharrastukset/kokeet-ja-kilpailut/agility>

SAGI. (n.d.-b). Agilityliitto. Suomen Agilityliitto. <https://www.agilityliitto.fi/agilityliitto/>

SAGI. (n.d.-c). Antidoping. Suomen Agilityliitto. <https://www.agilityliitto.fi/kilpailut/antidoping/>

SAGI. (n.d.-d). Organisaatio. Suomen Agilityliitto.

<https://www.agilityliitto.fi/agilityliitto/organisaatio/>

SAGI. (n.d.-e). Toimintakertomus 2022. Suomen Agilityliitto.

https://www.agilityliitto.fi/site/assets/files/17470/liite_8_1_suomen_agilityliitto_toimintakertomus_2022_2.pdf

SAGI. (n.d.-f). Vuosikokous. Suomen Agilityliitto.

<https://www.agilityliitto.fi/materiaalipankki/liitto/vuosikokous/>

SAGI. (2021). Agilityurheilijan antidopingohjeet 2021. Suomen Agilityliitto.

<https://drive.google.com/file/d/1Lgdm8jqrW4Si5m1H9zhVGWIW05wdGrBv/view>

SAGI. (16.8.2023-a). Agilityn PM-kilpailuista Suomelle kuusi mitalia. Suomen Agilityliitto.

<https://www.agilityliitto.fi/uutiset/agilityn-pm-kilpailuista-suomelle-kuusi-mitalia/>

SAGI. (7.11.2023-b). Kohti vihreämpää tulevaisuutta - Agilityliiton ympäristövastuusuunnitelma. Suomen Agilityliitto.

<https://www.agilityliitto.fi/uutiset/kohti-vihreampaa-tulevaisuutta-agilityliiton-ymparistovastuusuunnitelma/>

SAGI. (4.10.2023-c). Ruokaviraston ohjeet eläinkilpailujen järjestäjille ovat valmistuneet. Suomen Agilityliitto.

<https://www.agilityliitto.fi/uutiset/ruokaviraston-ohjeet-elainkilpailujen-jarjestajille-ovat-valmistuneet/>

SAGI. (11.9.2023-d). Tuore PAWC-tuplamitalisti Marika Ruohonen kertoo voitostaan - ja löytää suomalaisesta para-agilitytoiminnasta vielä paljon kehitettävää. Suomen Agilityliitto.

<https://www.agilityliitto.fi/uutiset/tuore-pawc-tuplamitalisti-marika-ruohonen-kertoo-voitostaan-ja-loytaa-suomalaisesta-para-agilitytoiminnasta-viela-paljon/>

SAL. (8.11.2015). Uusi liikkuvan maalin kotiratakilpailu. Suomen ampumaurheiluliitto.

<https://www.ampumaurheiluliitto.fi/2015/11/08/uusi-liikkuvan-maalin-kotiratakilpailu/>

SJAL. (n.d.). SJAL Ympäristöohjelma 2021. Suomen Jousiampujain Liitto.

<https://bin.yhdistysavain.fi/1597116/PL3pw5Qnc9TWTsuBt1lg0WWJET/SJAL%20Ympa%C%88risto%CC%88ohjelma%202021.pdf>

SSL. (17.1.2023). Suunnistusliiton ympäristövastuusuunnitelma. Suomen Suunnistusliitto.

https://www.suunnistusliitto.fi/system/wp-content/uploads/2023/01/SSL-Ymparistovastuusuunnitelma-01_2023-web.pdf

STAT. (30.3.2023). Yhdyskuntajätteen kierrätysaste romahti – Suomi ei kulje mukana muun Euroopan kehityksessä. Tilastokeskus.

<https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2023/yhdyskuntajatteen-kierratysaste-romahti-suomi-ei-kulje-mukana-muun-euroopan-kehityksessa/>

- TEM. (9.9.2022). Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallinen ilmasto- ja energiastrategia. Valtioneuvosto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-811-0>
- THL. (14.4.2020). Liikunnan harrastaminen Suomessa. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. <https://thl.fi/fi/web/elintavat-ja-ravitsemus/liikunta/liikunnan-harrastaminen-suomessa>
- TK. (n.d.). Otanta-asetelma ja otos. Tilastokeskus. https://www.stat.fi/tup/htpalvelut/haastutk_toiminta_otos.html
- Turunen, T. (2015). Koiraharrastuksen merkitys hyvinvointiin [opinnäytetyö, Saimaan ammattikorkeakoulu]. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201505066229>
- Valtiokonttori. (13.6.2023). Kohti ekologista kestävyyttä vai kestäättömyyttä? Valtiokonttori. <https://www.valtiolla.fi/kohti-ekologista-kestavyytta-vai-kestamattomytta/>
- Vilkka, H. (2021). Näin onnistut opinnäytetyössä: ratkaisut tutkimuksen umpikujiin. PS-Kustannus.
- Yhdistyslaki 26.5.1989/503. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1989/19890503>
- YK. (n.d.). Kestävän kehityksen globaali toimintaohjelma Agenda 2030. Valtioneuvoston kanslia. <https://kestavakehitys.fi/agenda-2030>
- YM. (15.3.2023). Mitä on kestävä kehitys? Ympäristöministeriö. <https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>

Liite 1. Aineistonhallintasuunnitelma

1. Tutkimusaineiston tallennus ja säilytys

Kaikki opinnäytetyöhön liittyvä materiaali pidetään digitaalisessa muodossa, ja säilytetään koulun tarjoamassa Microsoftin pilvipalvelussa (OneDrive). Pilvipalvelu hoitaa varmuuskopioinnin. Pilvipalveluun pääsyyn tarvitaan koulun tarjoama käyttäjätunnus ja salasana. Kirjautumisessa on käytössä monimenetelmäinen todentaminen (MFA). Opinnäytetyön aineistoa ei luovuteta kenellekään ulkopuolisille työn toteutuksen aikana.

2. Henkilötietojen ja arkaluonteisten tietojen käsittely

Missään työn vaiheessa ei kerätä mitään henkilötietoja eikä arkaluonteista tai salassa pidettävää tietoa, joten tietosuojailmoitusta ei ole tarpeellista laatia. Tutkimusaineisto ei sisällä salassa pidettävää tietoa.

3. Opinnäytetyöaineiston omistajuus

Kerätty tutkimusaineisto kuuluu työn tekijälle, joka koostaa kerätystä aineistosta tilaajalle ympäristövastuusuunnitelman. Valmiin ympäristövastuusuunnitelman hallinta ja muokkaus oikeudet siirtyvät tilaajalle työn valmistumisen jälkeen.

4. Opinnäytetyöaineiston jatkokäyttö työn valmistumisen jälkeen

En halua hyödyntää tutkimusaineistoa jatkokäyttöön. Hävitän kaiken tutkimusaineiston tietoturvallisesti vuoden päästä opinnäytetyön hyväksymispäivästä.

Kyselylomakkeiden vastaukset, joissa ei ole mitään henkilö- eikä muitakaan tunnistetietoja, annetaan työn tilaajalle mahdollista jatkokäyttöä varten Excel-muotoisina tiedostoina.

Liite 2. Kyselylomakkeet

Kysely ympäristöasioista Suomen Agilityliiton työntekijöille

Tällä kyselyllä kartoitetaan Suomen Agilityliiton ympäristöasioiden nykytilaa ja tehdään taustatutkimusta ympäristövastuusuunnitelman toteutusta varten. Teen suunnitelman opinnäytetyönäni Hämeen Ammattikorkeakouluun kestävän kehityksen linjalla.

Vastausaika on 28.8.-6.9.23. Kysely toteutetaan anonyymisti.

Kiitos avustasi jo etukäteen!

Jos kyselyn täyttämässä on ongelmia tai mieleesi herää kysymyksiä, ota yhteyttä Mira Aalto, mira.aalto@student.hamk.fi

1. Millaisia positiivisia ympäristötekoja SAGI on jo tehnyt?

Enter your answer

2. Mihin ympäristöasioihin SAGI voi mielestäsi toiminnallaan vaikuttaa?

Enter your answer

3. Mitkä ovat mielestäsi SAGIn tärkeimmät sidosryhmät?

Enter your answer

4. Mitä kanavia SAGI voisi käyttää toimintansa ympäristövastuullisuusviestinnässä?

- Kotisivut
- Facebook
- Instagram
- Seurojen uutiskirje
- Lisenssihaltijoiden uutiskirje
- Other

5. Mitkä ovat mielestäsi SAGIn 3 merkittävintä ympäristökuormitustekijää?

Enter your answer

6. Mitkä ovat mielestäsi SAGIn merkittävimmät ympäristökuormitustekijät osa-alueella *Toimisto*:

Enter your answer

7. Mitkä ovat mielestäsi SAGIn merkittävimmät ympäristökuormitustekijät osa-alueella *Kilpailut*:

Enter your answer

8. Mitkä ovat mielestäsi SAGIn merkittävimmät ympäristökuormitustekijät osa-alueella *Hankinnat*:

Enter your answer

9. Mitkä ovat mielestäsi SAGIn merkittävimmät ympäristökuormitustekijät osa-alueella *Matkustus*:

Enter your answer

10. Loppuun vapaa sana: haluaisitko vielä sanoa jotain SAGIn ympäristöasioista?

Enter your answer

Kysely ympäristöasioista Suomen Agilityliiton toimikunnille ja työryhmille

Tällä kyselyllä kartoitetaan Suomen Agilityliiton toimikuntien ympäristöasioiden nykytilaa ja tehdään taustatutkimusta ympäristövastuusuunnitelman toteutusta varten. Teen suunnitelman opinnäytetyönäni Hämeen Ammattikorkeakouluun kestävä kehityksen linjalla.

Vastausaika on 28.8.-6.9.23 (pidennetty 15.9. asti). Kysely toteutetaan anonymisti.

Kiitos avustasi jo etukäteen!

Jos kyselyn täyttämässä on ongelmia tai mieleesi herää kysymyksiä, ota yhteyttä Mira Aalto, mira.aalto@student.hamk.fi

1. Missä toimikunnissa ja/tai työryhmissä toimit: *

- Kilpailutoimikunta
- Koulutustoimikunta
- Hallintotoimikunta
- Viestintätoimikunta
- Nuorisotoimikunta
- Para- ja seniorityöryhmä
- Sääntötyöryhmä
- IT-työryhmä
- Kurinpito
- Hooperstyöryhmä
- Other

2. Millaisia positiivisia ympäristötekoja SAGI on jo tehnyt?

Enter your answer

3. Mihin ympäristöasioihin SAGI voi mielestäsi toiminnallaan vaikuttaa?

Enter your answer

4. Mitkä ovat mielestäsi toimikuntasi toimialueen/-alueiden merkittävimmät ympäristökuormitustekijät?

Enter your answer

5. Mitä kanavia SAGI voisi käyttää toimintansa ympäristövastuullisuusviestinnässä?

- Kotisivut
- Facebook
- Instagram
- Seurojen uutiskirje
- Lisenssihaltijoiden uutiskirje
- Other

6. Mitkä ovat mielestäsi SAGIn tärkeimmät sidosryhmät?

Enter your answer

7. Loppuun vapaa sana: haluaisitko vielä sanoa jotain SAGIn ympäristöasioista?

Enter your answer

Kysely ympäristöasioista Suomen Agilityliiton jäsenseuroille

Tällä kyselyllä kartoitetaan Suomen Agilityliiton jäsenseurojen ympäristöasioiden nykytilaa ja tehdään taustatutkimusta ympäristövastuuuunnitelman toteutusta varten. Teen suunnitelman opinnäytetyönäni Hämeen Ammattikorkeakouluun kestävän kehityksen linjalla. Pyydän valitsemaan yhden ihmisen joka vastaa seuran puolesta, eli **yksi vastaus per seura**.

Vastausaika on 4.-15.9.23. Kysely toteutetaan anonymisti.

Kiitos avustasi jo etukäteen!

Jos kyselyn täyttämässä on ongelmia tai mieleesi herää kysymyksiä, ota yhteyttä Mira Aalto, mira.aalto@student.hamk.fi

1. Mihin kennelpiiriin seura kuuluu: *

- 01 Etelä-Hämeen kennelpiiri
- 02 Etelä-Pohjanmaan kennelpiiri
- 03 Kainuun kennelpiiri
- 04 Keski-Pohjanmaan kennelpiiri
- 05 Keski-Suomen kennelpiiri
- 06 Kymenläänin kennelpiiri
- 07 Lapin kennelpiiri
- 08 Varsinais-Suomen kennelpiiri
- 09 Pohjois-Hämeen kennelpiiri
- 10 Pohjois-Karjalan kennelpiiri
- 11 Pohjois-Pohjanmaan kennelpiiri
- 12 Pohjois-Savon kennelpiiri
- 13 Salpausselän kennelpiiri
- 14 Satakunnan kennelpiiri
- 15 Suur-Savon kennelpiiri
- 16 Uudenmaan kennelpiiri
- 17 Vaasan kennelpiiri / Vasa kenneldistrikt
- 18 Ålands kenneldistrikt
- 19 Helsingin seudun kennelpiiri
- Other

2. Agilitya harrastavien (HUOM, ei vain kisaavien) jäsenten määrä seurassa: *

0-10

11-50

51-100

101-200

201-300

301-400

Yli 400

Other

3. Seura järjestää koulutustoimintaa seuraavissa lajeissa:

Vain agility ja/tai hoopers

Myös muissa lajeissa, ns. monilajiseura

Ei koulutustoimintaa

Other

4. Seuran lämmitetyt harjoitus- ja mahdolliset muut tilat, valitse parhaiten sopiva vaihtoehto:

- Seuralla on oma lämmin halli/harjoitustilat + mahdollisesti muutakin lämmitettyä tilaa
 - Seura on vuokrannut lämmitetyn (harjoitus)tilan/-tiloja käyttöönsä
 - Seuralla ei ole käytössä lämmintä (harjoitus)tilaa
 - Other
-

5. Seura järjestää kilpailuja ja/tai muita fyysisiä (eli paikan päällä tapahtuvia) tapahtumia:

- Ei
 - Kyllä, muutamia vuodessa
 - Kyllä, useita tapahtumia vuodessa
-

6. Mitkä ovat seuranne tärkeimmät sidosryhmät?

Enter your answer

7. Seuran toimet ympäristöasioissa tähän asti:

- Toimista on keskusteltu, mutta käytännön toimia ei ole vielä tehty, siirry kohtaan 8
- Seurassa on tehty seuraavia käytännön toimia, siirry kohtaan 9
- Seurassa ei ole kiinnitetty huomiota ympäristöasioihin, siirry kohtaan 10

8. Millaisista toimista on keskusteltu?

Enter your answer

9. Millaisia toimia on tehty?

Enter your answer

10. Mitkä ovat mielestäsi seurasi 3 merkittävintä ympäristökuormitustekijää?

Enter your answer

11. Mitkä ovat mielestäsi seuranne merkittävimmät ympäristökuormitustekijät osaluueella *Tapahtumat*:

Enter your answer

12. Mitkä ovat mielestäsi seuranne merkittävimmät ympäristökuormitustekijät osaluueella *Koulutustoiminta*:

Enter your answer

13. Mitkä ovat mielestäsi seuranne merkittävimmät ympäristökuormitustekijät osa-alueella *Hankinnat*:

Enter your answer

14. Loppuun vapaa sana: haluaisitko vielä sanoa jotain seuranne ympäristöasioista?

Enter your answer

Liite 3. Ympäristövastuusuunnitelma

KUVAT JUKKA PÄTYNEN / KOIRAKUVAT.FI

SUOMEN AGILITYLIITTO RY

YMPÄRISTÖVASTUUSUUNNITELMA

Sisällys

Johdanto.....	3
Ympäristövastuuuunnitelman tavoite.....	3
Toiminnan esittely.....	4
Nykytilan selvitys.....	4
Toimisto.....	5
Toimikunnat.....	5
Jäsenseurat.....	5
Tunnistetut tavoitteet ja toimenpiteet.....	6
Toimisto.....	7
Toimikunnat.....	8
Jäsenseurat.....	8
Jatkosuunnitelmat.....	9
Lähteet ja lisäinfoa.....	10

Johdanto

Tämä ympäristövastuusuunnitelma on toteutettu Hämeen ammattikorkeakoulun kestävän kehityksen koulutuksen opinnäytetyönä. Suunnitelman alussa esitellään tavoite ja Suomen Agilityliiton (SAGIn) toimintaa. SAGIn ja sen jäsenseurojen ympäristöasioiden nykytilaa on kartoitettu haastatteluilla ja kyselyillä syksyllä 2023. Vastausten pohjalta on rakennettu konkreettiset tavoitteet ja toimenpiteet ympäristövastuullisuuden lisäämiseksi. Suunnitelmaa päivitetään jatkossa vuosittain ja työestetään yhteistyössä jäsenseurojen kanssa.

Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ovat päivä päivältä ajankohtaisempia aiheita. Planetaaristen rajojen tunnustaminen ja kulutustottumusten systemaattinen muutos on jokaisen yksilön ja toimijan vastuulla. Ympäristövastuusuunnittelun tukipilareina ovat YK:n jäsenmaiden kestävän kehityksen tavoiteohjelma Agenda 2030, jonka perustana on planeetan kantokyvyn rajat ja tasa-arvo, sekä kansallinen strateginen tavoite Hiilineutraali Suomi vuonna 2035. SAGI toimii ympäristöasioissa Suomen Olympiakomitean laatiman Urheiluyhteisön vastuullisuusohjelman 2020–2024 mukaisesti ja tarkastelee toimintaansa myös sen pohjalta.

Ympäristövastuusuunnitelman tavoite

Tavoite on, että SAGI tunnistaa ja arvioi toimintansa ympäristövaikutukset muun muassa kilpailutoiminnan, tapahtumien, matkojen ja hankintojen osalta. Agilityliitto haluaa vähentää konkreettisin teoin toiminnan kielteisiä ympäristövaikutuksia ja edistää ympäristökestävyyttä pitkäjänteisellä toiminnalla. Tarkastelu ja myös konkreettiset teot on jaettu tässä suunnitelmassa kolmeen osa-alueeseen: toimisto, toimikunnat ja jäsenseurat.

Ympäristöasiat on tarkoitus ottaa myös osaksi SAGIn viestintää. Vastuullisuusviestinnän ensisijaisena tavoitteena on SAGIn vastuullisuustekojen tuominen näkyväksi. SAGI haluaa myös herättää kiinnostusta ja keskustelua sidosryhmien keskuudessa. Agilityn jäsenseurojen kautta SAGI tavoittaa 14 000 agilityn ja arviolta n. 63 000 muiden koiralajien harrastajaa. SAGilla on myös monia sidosryhmiä, kuten julkisen ja yksityisen sektorin edustajia, lemmikkialan toimijoita ja elinkeinon harjoittajia. Kyse on isosta potentiaalista ja mahdollisuudesta lisätä ihmisten tietoisuutta ja vaikuttaa alan toimintakulttuuriin.

Toiminnan esittely

Suomen Agilityliitto ry on suomalaisten agilityä harrastavien seurojen muodostama liitto, joka on perustettu vuonna 2006. SAGI toimii paitsi agilityseurojen ja -harrastajien yhdyssiteenä ja keskusjärjestönä, myös agilityharrastuksen etujärjestönä. SAGI on Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry:n, Suomen Olympiakomitean, Suomen Valmentajat ry:n ja Suomen Paralympiakomitea ry:n jäsen.

SAGIn pääasiallisena tarkoituksena on edistää ja kehittää agilityurheilua, -liikuntaa ja -harrastetoimintaa seurojen kautta, tavoitteenaan lajin harrastajien fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen kehittäminen. SAGIn toiminnassa kannustetaan kaiken ikäisiä ihmisiä fyysiseen aktiivisuuteen, liikkumiseen, urheiluun ja seuratoimintaan. Tavoitteena on edistää koirien koulutusta ja hyvinvointia sekä parantaa yleistä koiranpitoa.

Nykytilan selvitys

Suomen Agilityliiton asioiden toteuttamisesta vastaa liiton jäsenten syyskokouksissa valitsema hallitus. Hallituksen tehtävänä on valmistella ja huolehtia liiton kokousten päätösten toimeenpanosta, edustaa yhdistystä sekä hoitaa yhdistyksen juoksevien asioiden hallinto.

Liiton päivittäisten asioiden hoitamisesta sekä hallituksen kokousten valmistelusta vastaa hallitus yhdessä toimiston henkilöstön kanssa.

Valtakunnallisena järjestönä SAGIn toiminta tapahtuu pitkälti verkossa, joka pienentää ympäristökuormitusta ns. perinteiseen toimintaan verrattuna. Liiton paperinen jäsenlehti lakkautettiin kannattamattomana vuoden 2019 lopussa ja viestinnän painopistettä haluttiin kehittää sähköiseen suuntaan. Sosiaalinen media (Facebook ja Instagram) ja kotisivut ovat SAGIn pääasialliset viestintäkanavat. Liitto viestii toimikunnille, jäsenseuroille ja lisenssinhaltijoille myös kuukausittaisen sähköisen uutiskirjeen kautta. Liiton sääntömääräisiin kokouksiin tarjotaan osallistumismahdollisuus myös etäyhteydellä, ja osallistuminen tapahtuukin nykyään pääosin etänä.

Toimisto

Agilityliitolla on vuokrattuna työntekijöille kolmen työpisteen toimisto (40 m²), 3 autopaikkaa pysäköintialueelta sekä tavaroiden säilytyksen varasto (15 m²) Sporttitalolta, Helsingistä. Sähkösovellus kiinteistöön on tehty vuokranantaja Olympiakomitean puolesta ja sähkökäytöstä maksetaan kiinteä erilliskorvaus vuokran lisäksi. Toimistolla vietään pahvit kierrätykseen, keittiöpisteillä on keräyspisteet myös biojätteelle ja muoville.

4 työntekijää tekevät työnsä pitkälti etänä. Työntekijöiden toimenkuvaan kuuluu erilaisten tavaroiden postittamista kilpailu- ja edustustoimintaan liittyen, jonka takia työntekijän täytyy mennä fyysisesti toimistolle. Arvokisoihin, joita järjestetään vähintään 7 kpl vuodessa, liittyy mainoslakanoiden, palkinto- ja kuvaesineiden, kilpailijoiden numeroliivien, palkintojen jne. postittamista järjestäville seuroille. Myös edustusjoukkueiden, toimikuntien ja leirityksiin liittyvien vaatteiden postitus on toimiston työntekijöiden vastuulla.

Valtaosa työtehtäviin liittyvistä dokumenteista (esim. jäsenhakemukset, koirien mittaustodistukset) on sähköisessä muodossa. Myös agilitykilpailujen tulokset käsitellään nykyään sähköisesti eikä liitolle ole vuodesta 2018 alkaen tarvinnut toimittaa paperiversioita tuloksista.

Toimikunnat

Liiton varsinainen toiminta on jaettu koulutustoimintaan, kilpailutoimintaan, viestintään ja hallintoon. Kunkin toiminta-alueen toiminnan järjestämisestä vastaa hallituksen ohjauksessa ja valvonnassa työskentelevät toimikunnat (5 kpl syyskuussa 2023). Toimikunnat suunnittelevat, valmistelevat ja panevat täytäntöön omaan toiminta-alueeseensa liittyviä hankkeita. Toimikuntien alaisuuteen voidaan tarvittaessa perustaa työryhmiä.

Toimikuntatyö toteutetaan etätapaamisin ja itse toimikuntien työ tapahtuu hyvin pitkälle sähköisesti. Liiton toimikuntien kokoukset järjestetään etänä, samoin koulutukset jos se vain on koulutuksen luonteeseen sopivaa. Näin ollen toimikuntien suora ympäristövaikutus on pieni. Toimikunnilla on kuitenkin mahdollisuus ohjata ja neuvoa agilitytoiminnan eri osa-alueita myös ympäristövastuuasioissa, mutta tätä vaikutusmahdollisuutta ei ole vielä kaikilta osin tunnistettu.

Jäsenseurat

SAGIn 245 jäsenseuraa (syyskuussa 2023) jakautuvat maantieteellisesti koko maan alueelle painottuen Etelä-Suomeen ([kartta](#)). Kartalle saa näkyviin myös agilitytuomarien maantieteellisen jakauman, tämä noudattelee painotuksessaan seurojen jakaumaa.

Harrastus-, koulutus- ja kilpailutoiminta tapahtuu jäsenseurojen käyttöön hankkimissa ulko- ja sisätiloissa ympäri vuoden. Osalla seuroista on kokonaan oma halli, toisilla halli on vuokrattu yksityiseltä tai julkiselta sektorilta kokonaan omaan käyttöön. Osa seuroista vuokraa halleista vain yksittäisiä treenivuoroja, jolloin harjoittelu painottuu ulkokentälle. Käytössä on sekä kylmiä,

lämpöeristettyjä että lämmitettyjä halleja, ja hallien pohjamateriaalina käytetään pääosin keinonurmea tai kivituhkaa.

Harjoituksiin ja kilpailuihin liikutaan hyvin usein yksityisautoilla, johtuen koiran ja lajissa käytettävien tavaroiden kuljetustarpeesta, sekä monesti hallien sijainnin takia. Myös kouluttajat liikkuvat useimmiten yksityisautoilla, heillä saattaa lisäksi olla omia koiria autossa mukana. Kimppakyydit voivat olla haastavia, jos koirat eivät tule keskenään juttuun samassa tilassa auton takakontissa. Lisäksi koirien vaihtaminen autosta harjoitusten aikana voi olla haastavaa jos kentällä/hallilla ei ole häkkimahdollisuutta. Liikkuminen, itse treenikaveri eli koira ja hallien lämmitys ovat lajin suurimmat ympäristökuormitustekijät. Lisäksi tapahtumissa syntyy jätettä ja mahdollisesti ruokahävikkiä kanttiinitoiminnasta.

Myös agilyesteiden valmistus ja logistiikka, sekä hankinta yleensä ulkomailta aiheuttaa päästöjä. Toisaalta, agilyesteiden jälleenmyyntiarvo on korkea ja kilpailukäytöstä poistetut esteet pyritään myymään toisille seuroille koulutuskäyttöön tai yksittäisille harrastajille. Näin saadaan esteiden elinkaarta pidennettyä.

Kyselyvastausten perusteella osassa seuroja on suunniteltu tai jo tehtykin ympäristön kuormitusta vähentäviä toimenpiteitä. Mm. hallin lämpötilaa on laskettu, hallin lämmitykseen käytetään ilmalämpöpumppuja, valaistuksen energiankulutusta on pienennetty vaihtamalla LED-lamppuihin, öljylämmityksestä luopumista suunnitellaan, kanttiinien ja talkooväen ruokahävikkiin on kiinnitetty huomiota ja ruokatarjonnassa on siirrytty kasvipainotteisempaan suuntaan, jätteet lajitellaan asianmukaisesti, tavarapalkintoja on vaihdettu lahjakortteihin tai syötäväksi palkinnoksi. Toisaalta yli puolet vastanneista seuroista eivät ole kiinnittäneet ympäristöasioihin vielä mitään huomiota. Osasta vastauksia kävi ilmi, että agilyyn liittyvää ympäristötietoisuutta tulisi tarjota seuroille, aloittaa perusteista. Vastauksissa myös toivottiin suoraan SAGIlta tukea ja neuvoja seurojen ympäristövastuullisuuden kehittämiseen.

Tunnistetut tavoitteet ja toimenpiteet

SAGIn tavoite on kehittää omaa toimintakulttuuriaan kaikilla tasoilla (toimisto, toimikunnat ja jäsenesurat) siten, että ympäristövastuullisuusnäkökulmat ovat luonteva osa jokapäiväistä toimintaa joka tasolla. Ympäristövastuusuunnitelman toimeenpano huomioidaan vuosittain liiton toimintasuunnitelmassa ja tehdyt toimenpiteet nostetaan esiin vuosikertomuksessa. Hallinto-toimikunta huolehtii suunnitelman päivitystarpeesta vuosittain ja tarpeellisia päivityksiä tehdään muutenkin tarvittaessa. Tämä suunnitelma liitetään vuosittain myös opetus- ja kulttuuriministeriölle lähetettävään liikuntaa edistävien järjestöjen yleisavustushakemukseen.

Ympäristövastuusuunnitelma kattaa liiton oman toiminnan kaikilta osin. Agilyyn ympäristövaikutuksia arvioidaan analysoimalla liiton omaa toimintaa sekä työntekijä- että toimikuntatasolla. Jäsenesuroihin ollaan säännöllisesti yhteydessä esim. kyselyin ja heiltä kerätään kokemuksia. Jäsenesurat pääsevät vaikuttamaan suunnitelman sisältöön heille suunnatuissa

työpajoissa, ja tavoitteena on vaikuttaa tätä kautta myös yksittäisten lisenssinhaltijoiden ajatteluun ja toimintaan. Suunnitelman konkreettisia mittareita otetaan huomioon liiton oman toiminnan lisäksi myös sidosryhmätoiminnassa.

Ympäristöasioista viestitään jäsenseuroille ja lisenssinhaltijoille kuukausittaisen sähköpostiuutiskirjeen ja liiton kotisivujen kautta. Viestintä pitää sisällään mm. ympäristösuunnitelman tavoitteiden ja niiden edistämiseksi tehtyjen toimenpiteiden esillä pitämisen ja yleisen ympäristötietouden lisäämisen.

Seuraavissa taulukoissa on listattu tunnistetut tavoitteet ympäristövastuullisuuden lisäämiseksi, niihin liittyvät konkreettiset toimenpiteet ja toteutumisen seurantakriteerit. Tavoitteet on jaettu kolmeen kategoriaan: toimisto, toimikunnat ja jäsenseurat.

Toimisto

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit ja seuranta
Vastuulliset yhteistyökumppanit	<ul style="list-style-type: none"> Vastuullinen yritystoiminta yhdeksi kriteeriksi yhteistyökumppanien valintaan Ympäristöasiat kriteereiksi julkisen hankinnan kilpailutuksissa 	Tehtyjen toimenpiteiden raportointi vuosikertomukseen
Vastuullisuuden lisääminen viestinnässä	<ul style="list-style-type: none"> Viestintä sidosryhmille Kuukauden ekovinkki seurojen jäsenkirjeeseen (myös seuroilta seuroille) Vuoden ekoseuran valinta (tai vuoden seuran palkitsemiskriteeristön kehittäminen) Vastuullisuusosion lisääminen SAGIn sivuille 	Uusi nimitys vuoden agiliteettitoimijoihin vuodelle 2024
Toimikuntien ympäristötietoisuuden lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> Info-webinaareja toimikunnille välillisestä vaikuttamisesta seuroihin ja lisenssinhaltijoihin (jotka tallennetaan katsottavaksi myös myöhemmin) Työpajoja ja ideariihä toimikuntien jäsenille 	1 info-webinaari vuodessa (toteutus esim. ostopalveluna, seurasta löytyvä alan osaaja tai ympäristöalan harjoittelija)
Seurojen ympäristötietoisuuden lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> Info-webinaareja seuroille (jotka tallennetaan katsottavaksi myös myöhemmin) Työpajoja seuroille 	1 info-webinaari vuodessa (joku seura esittelisi ympäristötoimia toisille esimerkkikeisin omaisesti)
Postitus toiminnan hiilijalanjäljen vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> Pyydetään tavarantoimittajia lähettämään tavara suoraan lopulliselle vastaanottajalle, mikäli mahdollista 	Kirjanpito postitusmuutoksista
Harrastusvälineiden elinkaaren pidentäminen	<ul style="list-style-type: none"> Agiliteettien huolto-, kunnostus- ja talvisäilytysvinkkejä seuroille Estevalmistajien haastatteluja Koordinointi: seurojen neuvot toisille 	1 uutinen aiheeseen liittyen vuodessa, neuvonta, seurakysely vuosittain

Toimikunnat

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit ja seuranta
Seurojen ympäristötietoisuuden lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> Täsmäohjeistuksia ympäristöasioista seuroille liittyen toimikunnan aihealueeseen 	1 julkaistu täsmäohjeistus vuodessa

Jäsenseurat

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit ja seuranta
Kierrätyksen aloitus/lisääminen seuratoissa	<ul style="list-style-type: none"> Opastusta kierrätykseen uutiskirjeessä Tulostettavia kierrätysohjeita seurojen tiloihin 	1 kierrätysuutinen vuodessa, kierrätysohjeen teko v. 2024 aikana
Energian kulutuksen vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> Hallien ja muiden lämmitettyjen tilojen sisälämpötilan laskeminen 	Neuvonta, seurakysely vuosittain
Uusiutuvan energian valinta	<ul style="list-style-type: none"> Seurojen omien sähkösopimusten vaihtaminen uusiutuvaan energiaan 	Neuvonta, seurakysely vuosittain
Kasvisruoan tarjonnan lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> Kanttiineihin kasvisvaihtoehtoja Talkooväen ruokiin kasvisvaihtoehto 	Neuvonta, seurakysely vuosittain
Ruokahävikin minimointi	<ul style="list-style-type: none"> Talkoolaisten ja kanttiinien ruokamenekin seuranta Ylijäämäruoan jakaminen talkoolaisille Pakastetaan ylijäämäruoka tarjottavaksi seuraavassa tapahtumassa 	Neuvonta, seurakysely vuosittain.
Jätteiden määrän vähentäminen kanttiinissa	<ul style="list-style-type: none"> Juoma omaan mukiin halvemmalla kuin kertakäyttökuppiin Piirakkapalan, sämpylän tms. helposti syötävän tarjoaminen talouspaperiarkilla pahvilautasen sijaan 	Neuvonta, seurakysely vuosittain
Autojen tyhjäkäynnin vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> Järjestetään yhteiskäyttöhäkkejä ja tarjotaan häkkitilaa lämmitetyissä treenihalleissa 	Neuvonta, seurakysely vuosittain
Yksityisautoilun vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> Koordinoidaan kimpakyytejä treeneihin ja kilpailuihin (erityisesti talkooväki) seuran FB-sivuilla Mahdollisuus jättää oma häkki ja tavaroita lukittavaan lokeroon hallille, jotta voi saapua treeneihin/kisoihin julkisilla kulkuneuvoilla (missä yhteydet toimivia) 	Neuvonta, seurakysely vuosittain

Matkustuspäästöjen vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> Järjestetään ns. kotikisoja: sama rata fyysisesti monessa eri paikassa, tulokset katsotaan yhteen <ul style="list-style-type: none"> Esim. kennelpiirien väliset epäviralliset kisat, juniori-, parakilpailut 	Kilpailutoimikunnan kartoitus toteutusmahdollisuuksista
Palkintotavaran vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> Palkinnoksi lahjakortteja seuran kilpailuihin Palkinnoksi lahjakortteja lähituottajille ja -yrityksille (tavara tai palvelu) Hankitaan tavara- tai palvelupalkintoja lähituottajilta Tarjotaan sijoittuneille palkintojen valintamahdollisuus: tavara tai lahjakortti 	Neuvonta, seurakysely vuosittain
Kilpailuihin liittyvien paperituloisten minimointi	<ul style="list-style-type: none"> Opastetaan sähköisen tulosjärjestelmän käyttöönotossa tulosten julkaisemiseen kilpailuissa 	Neuvonta, seurakysely vuosittain
Harrastusvälineiden elinkaaren pidentäminen	<ul style="list-style-type: none"> Käytettyjen esteiden myynti muille seuroille tai harrastajille Käytettyjen agilityn koulutustarvikkeiden sähköinen kirpputori/myynti-ilmoitusten julkaisuun kannustaminen esim. seuran FB-sivuilla Hallille kirppishylly johon voi tuoda erilaisia tavaroita myyntiin/lahjoitukseen 	Neuvonta, seurakysely vuosittain
Harrastusvälineiden yhteiskäyttö	<ul style="list-style-type: none"> Agilityn apuvälineiden ja koulutustarvikkeiden (esim. namiautomaatti, 2 x 2 kepit, pujotteluohjurit, koirien kehonhuoltovälineet, mattotargetit) vuokraus-/lainausmahdollisuus seuran jäsenille 	Neuvonta, seurakysely vuosittain

Jatkosuunnitelmat

Selvityksessä tunnistettiin myös seuraavia ympäristöön vaikuttavia toiminnan osa-alueita, joiden vähentämiseksi ei suoraan löytynyt konkreettisia toimenpiteitä, mutta jotka on hyvä pitää mielessä ympäristövastuullisuutta kehitettäessä. Näitä voi myös käyttää esimerkiksi työpajojen aiheina ja näin kerätä jäsenistöltä ideoita toiminnan kehittämiseen. Jokaista toimijaa ja tekoa tarvitaan matkalla kohti kestävämpää huomista!

- Numeroliiveille kertakäyttöinen, mutta ympäristöystävällisempi vaihtoehto
 - Nyt arvokisoissa käytettäviä numeroliivejä postitetaan, pestään ja kuljetetaan autoilla ympäri Suomen. Tähän käytetään suoraan SAGIn rahaa n. 4000 € vuodessa + työntekijöiden työaika. Lisäksi ympäristökuormitusta tulee pesemisestä, liivien kuljetuskilometreistä halleille ja halleilta, sekä postipakettien logistiikan päästöistä.
- Vaihtoehto kumiruohelle keinonurmihallin pohjaksi

- Kyselyiden vastausten perusteella yksi seuroista oli selvittänyt Saltex BioFill-materiaalia vaihtoehtona, mutta käyttökokemukset olivat sisätiloissa olleet huonoja. Ehkä tuotekehitys on mennyt eteenpäin parin vuoden päästä, tai markkinoille tulee joku toinen, ympäristöystävällisempi vaihtoehto?
- Selvitys aurinkopaneelien käytöstä hallien energiantuotannossa, iso kattopinta-ala hyötykäyttöön
 - Muutenkin jakaa infoa omavaraisuudesta energiantuotannossa?
- Kilpailukirjojen muuttaminen sähköiseksi
 - Kilpailevia koiria on n. 5500 kpl
 - Vuodessa n. 1000 koiraa aloittaa kilpailun
- Arvokisojen järjestämisen tukeminen paikoissa, joihin pääsee helposti julkisella liikenteellä
 - Mahdollisimman ympäristöystävällisten kulku- ja majoittautumistapojen valinta, kun varataan matkoja maajoukkueille, valmentajille ja tuomareille.
 - SAGIn budjettiin matkustuspäästöjen (osittainen) vastuullinen kompensointi SAGIn toimesta?
 - Arvokisoihin liittyvää matkustamista koti- ja ulkomaassa ei pysty täysin välttämään, mutta ympäristövastuuasiat on hyvä pitää mielessä ja tarkastaa tilannetta vuosittain, mitä tekoja, vaikka pieniäkin, olisi tehtävissä.

Lähteet ja lisäinfoa

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet – Agenda 2030 <https://www.ykliitto.fi/kestava-kehitys>

Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallinen ilmasto- ja energiastrategia
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-811-0>

Suomen Olympiakomitea ry, Urheiluyhteisön vastuullisuusohjelma 2020-2024
<https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2020/02/ee3bcc3b-urheiluyhteison-vastuullisuusohjelma-2020-2024.pdf>

Hiilipäästöjen kompensointi: vaihtoehtoja on monia, esim. <https://www.compensate.com/in-finnish>